

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav speciálněpedagogických studií

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Tvorba pracovních listů do občanské výchovy pro žáky
praktické školy

Bc. Alice Skoumalová

Olomouc 2024

Mgr. Lucia Pastieriková, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na Tvorba pracovních listů do občanské výchovy pro žáky praktické školy vypracovala samostatně pod odborným vedením PhDr. Lucie Pastierikové, Ph.D. a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 15. června 2024

Bc. Alice Skoumalová

Poděkování

Děkuji PhDr. Lucii Pastierikové, Ph.D. za odborné vedení a vstřícný přístup při tvorbě této práce. Dále děkuji střední škole, základní škole, mateřské škole a dětskému domovu Zábřeh za umožnění ověření praktické části a všem žákům, kteří se zúčastnili ověřování.

Podklad pro zadání DIPLOMOVÉ práce studenta

Jméno a příjmení: Bc. Alice SKOUMALOVÁ
Osobní číslo: D22147
Adresa: Rohle 158, Rohle, 78974 Rohle, Česká republika
Téma práce: Tvorba pracovních listů do občanské výchovy pro žáky praktické školy
Téma práce anglicky: Creation of worksheets for civic education for practical school pupils
Jazyk práce: Čeština
Vedoucí práce: Mgr. Lucia Pastieriková, Ph.D.
Ústav speciálněpedagogických studií

Zásady pro vypracování:

- úvod
- charakteristika praktické školy a jejích žáků
- témata podle RVP:
 - Místo, kde žijeme
 - Lidé kolem nás
 - Lidé a čas
 - Rozmanitost přírody
- Ověřené pracovní listy na jeden tématický celek

Seznam doporučené literatury:

VALENTA, Milan, Oldřich MÜLLER, Marie VÍTKOVÁ, et al. *Psychopedie*. Šesté aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Parta, 2021. ISBN 978-80-7320-290-3.
VALENTA, Milan, Jan MICHALÍK a Martin LEČBYCH. *Mentální postižení*. 2., přepracované a aktualizované vydání. Praha: Grada, 2018. Psyché (Grada). ISBN 978-80-271-0378-2.

Stav schvalování: Vedoucím katedry schválen studentův podklad VŠKP

Podpis studenta:

Datum:

Podpis vedoucího práce:

Datum:

Podpis vedoucího pracoviště:

Datum:

Obsah

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1. Žák s mentálním postižením	10
1.1 Etiologie mentálního postižení	11
2. Vzdělávání žáků s mentálním postižením	12
2.1 Cíle středního vzdělávání	12
2.2 Klíčové kompetence	13
2.2.1 Kompetence k učení	13
2.2.2 Kompetence k řešení problémů.....	13
2.2.3 Kompetence komunikativní.....	14
2.2.4 Kompetence sociální a personální	14
2.2.5 Kompetence občanské	14
2.2.6 Kompetence pracovní.....	15
2.3 Právní zakotvení praktické školy.....	15
2.4 RVP PRŠ I.....	17
2.4.1 Rámcový vzdělávací program – praktická škola jednoletá	17
2.5 Žáci praktické školy.....	18
2.6 Člověk a společnost.....	18
3. Pracovní list	22
3.1 Charakteristika pracovních listů	22
3.2 Funkce pracovních listů	23
3.3 Zásady při tvorbě pracovních listů	23
PRAKTICKÁ ČÁST	25
4. Východiska pro praktickou část.....	26
5. Cíl praktické části	27
6. Použité metody.....	28
7. Výzkumný soubor	29
7.1 Pracovní listy pro žáky praktické školy jednoleté	29
7.2 Etické aspekty	30
7.3 Návrhy metodických listů.....	30
7.3.1 Metodický list – Moje bydliště	31
7.3.2 Metodický list – Naše vlast	34
7.3.3 Metodický list – Ochrana životního prostředí, třídění odpadu	37
7.3.4 Metodický list – Moje rodina	40
7.3.5 Metodický list – Moje rodina 2	43

7.3.6	Metodický list – Čas	45
7.3.7	Metodický list – Živá a neživá příroda	48
7.3.8	Metodický list – Rostliny a zvířata	51
8.	Ověření pracovních listů v praxi	54
8.1	Pracovní list Zvířata a rostliny	54
8.2	Pracovní list Ochrana životního prostředí.....	57
8.3	Pracovní list Moje rodina	58
8.4	Pracovní list Čas	61
9.	Limity práce	63
10.	Shrnutí a diskuze.....	64
ZÁVĚR		66
Seznam použitých zkratk		68
Seznam použitých příloh		69
Přílohy.....		70
Zdroje.....		87
Zdroje obrázků		90
Anotace		91

ÚVOD

Při praxi v bakalářském stupni studia, se dostala autorka práce do prostředí praktické školy jednoleté v Zábřezu. Během této souvislé praxe se postupně dozvídáme, že pro výuku tematického celku společenskovedního základu nejsou materiály, z nichž by šlo čerpat. Proto jsme se rozhodli se zaměřit na vytvoření pracovních listů právě do výuky společenskovedního základu na praktických školách jednoletých.

Cílem práce je přiblížit, mnohdy opomíjené praktické střední školy a jejich žáky. Hlavním cílem práce je vytvořit pracovní listy do výuky společenskovedního základu. Cílem v teoretické části je stručný popis vzdělávání na praktických školách. Cíl v části praktické je cílem hlavním, avšak dalším cílem v této části je částečné ověření pracovních listů v praxi.

Práce je rozdělena do dvou částí, a to části teoretické, kde se blíže snažíme přiblížit praktické školy jednoleté, jejich právní zakotvení a rámcový vzdělávací program. Dále se soustředíme na žáky těchto praktických škol, kde se pokoušíme vysvětlit co je to mentální postižení. Taktéž se věnujeme klíčovým kompetencím vycházejícím z rámcového vzdělávacího programu a samotným pracovním listům.

V praktické části také došlo k ověření části pracovních listů v prostředí praktické školy jednoleté, právě ve škole v Zábřehu. Vypracování zpětných vazeb a samotné kritice nedostatků a limitů pracovních listů. Pracovní listy se mohou stát dalším materiálem do výuky společenskovedního základu na praktických školách jednoletých.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Žák s mentálním postižením

Mentální postižení jako stav, kdy někdo má omezené kognitivní schopnosti ve srovnání s průměrnou populací. Tento stav může být způsoben různými faktory, včetně genetických predispozic, infekcí během těhotenství, porodních komplikací, traumatických zranění nebo jiných neurologických onemocnění. Mentální postižení může ovlivnit schopnost jedince porozumět informacím, učit se nové dovednosti, komunikovat s ostatními a samostatně fungovat v každodenním životě. Je důležité, aby byli lidé s mentálním postižením respektováni a podporováni, aby mohli dosáhnout svého maximálního potenciálu a plně se integrovat do společnosti. (Valenta, 2018)

Včasná a soustavná péče v oblasti výchovy a vzdělávání může výrazně přispět k rozvoji jejich schopností a dovedností, což následně zvyšuje kvalitu jejich života. Tito jedinci často vykazují výrazné narušení ve vývoji motorických, sensorických a kognitivních schopností, stejně jako v sebeobsluze, sociální adaptaci a komunikaci. (Kozáková, 2013)

Osoby s mentálním postižením tvoří nejpočetnější skupinu mezi klienty psychopedické péče. Mentální retardace je z hlediska prevalence nejčastější poruchou, na kterou se specializuje speciální pedagogika, pokud nezohledníme specifické poruchy učení (SPU). Tato skutečnost podtrhuje význam zaměření speciální pedagogické péče na jedince s mentálním postižením, což umožňuje poskytování adekvátní podpory a intervencí, které jsou klíčové pro jejich vývoj a integraci do společnosti. (Valenta, 2012)

Od ledna 2022, kdy vstoupila v platnost MKN-11, kde je termín mentální retardace nahrazen výrazem poruchy vývoje intelektu. Tento nový termín lépe vystihuje moderní přístup k diagnostice a léčbě. Podobně DSM-V, americká klasifikace duševních poruch, používá pojem vývojová porucha intelektu. Oba termíny zdůrazňují kontinuální povahu intelektuálního vývoje a potřebu individuálně přizpůsobeného přístupu k pacientům s těmito poruchami. (MKN 11, 2022)

1.1 Etiologie mentálního postižení

Etiologie mentálního postižení může být velmi různá a zahrnuje různé faktory, které mohou ovlivnit vývoj mozku a mentálních schopností jedince. Mentální postižení může být způsobeno kombinací faktorů a každý případ je individuální. Diagnostika a léčba mentálního postižení vyžadují pečlivé vyšetření a hodnocení odborníky, jako jsou lékaři, psychologové a pedagogové. (Valenta, 2018)

Prenatální příčiny

Prenatální příčiny mentálního postižení mohou být dědičné, genetické příčiny a enviromentální faktory. Mezi ně řadíme zděděné nemoci, mutagenní faktory, změnu v počtech chromozomů, či snad onemocnění matky. Jako jsou zarděnky, toxoplazmóza ale i nejrůznější otravy a drogové závislosti. (Bendová, 2011)

I vysoká úroveň stresu nebo emocionálních obtíží u matky během těhotenství může ovlivnit hormonální rovnováhu a placentární funkci, což může vést ke komplikacím těhotenství a narušit vývoj plodu. (Valenta, 2013)

Perinatální příčiny

Jako perinatální příčiny označujeme veškeré ty, které vzniknou během porodu dítěte. Valenta (2013) uvádí organické poškození mozku, které se dříve označovalo jako lehká mozková dysfunkce. Při porodu také může dojít k mechanickému poškození mozku. Dalšími ovlivňujícími faktory mohou být neurologická onemocnění, nízká porodní hmotnost, předčasné narození atd.

Postnatální příčiny

Mezi příčiny vniku po narození řadíme nejširší škálu možností mentálního postižení. Častým důvodem může být zánět mozkových blan, zapříčiněný nejrůznějšími infekcemi, jako je například meningitida či encefalitidy atd. Nádorová onemocnění mozku, krvácení do něj a všechny úrazy s mozkem spojené, mezi ně řadíme i traumata. Valenta (2013) také uvádí, že mezi příčiny poklesu intelektu řadíme i sociokulturní, sensorické a citové strádání dětí, které žijí v nepodnětném, nepřátelském a jinak negativním prostředí. Pokles udává okolo dvaceti bodů inteligenčního kvocientu.

2. Vzdělávání žáků s mentálním postižením

2.1 Cíle středního vzdělávání

Cíl se nám objevuje již v názvu školy, směřuje k praktickému vzdělávání žáků s různými stupni mentálního postižení. Úspěšné naplnění cílů je podmíněno možnostem žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a míře využívání podpůrných opatření. Na naplnění cílů se podílejí klíčové kompetence, dle zaměření praktické školy jednoleté. (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

Usiluje se o naplnění níže citovaných cílů:

- *„rozšiřovat a prohlubovat u žáků poznatky získané v základním vzdělávání;*
- *upevňovat a dále rozvíjet klíčové kompetence žáků, zkvalitnit jejich vědomosti, dovednosti a formovat jejich postoje;*
- *podněcovat žáky k tvořivému myšlení;*
- *vést žáky k využívání komunikačních dovedností (případně alternativních způsobů komunikace), používat účinnou a otevřenou komunikaci a směřovat je k demokratické diskuzi;*
- *rozvíjet tělesné, duševní a specifické schopnosti a dovednosti žáků;*
- *učit žáky vnímat a chránit zdraví jako vyvážený stav duševní, fyzické a sociální pohody;*
- *rozvíjet vztahy k lidem, k prostředí a přírodě;*
- *směřovat žáky k jednání v souladu se strategií udržitelného rozvoje;*
- *vést žáky k vytváření odpovědného přístupu k plnění svých povinností a k respektování stanovených pravidel;*
- *vést žáky k vytrvalému a pečlivému přístupu k týmové i samostatné práci;*
- *směřovat žáky k osvojování si poznatků a pracovních postupů a připravovat je*

k vykonávání pracovních činností podle jejich schopností.“ (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

2.2 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence žáka jsou dovednosti, schopnosti a znalosti, které jsou klíčové pro úspěch ve vzdělávání a také pro úspěšné fungování v moderní společnosti. Tyto kompetence jsou důležité pro celoživotní učení a přizpůsobení se měnícím se podmínkám a požadavkům pracovního a osobního života. (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

Nejvyšší důraz je v praktické škole přikládán na rozvoj komunikačních dovedností a co nejvyšší míře soběstačnosti v běžném životě a samoobsluze spojené s ním. K tomu dopomáhají praktické činnosti, které se ve škole rozvíjí. (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

V RVP praktické školy jednoleté jsou vymezeny tyto klíčové kompetence:

2.2.1 Kompetence k učení

„Žák by měl:

- *využívat vhodné metody a techniky při učení a praktických činnostech;*
- *být motivován k rozšiřování a prohlubování svých vědomostí a dovedností;*
- *reagovat na hodnocení ze strany druhých, přijímat radu i oprávněnou kritiku;*
- *uplatňovat základní zkušenosti a postupy v pracovních činnostech.“* (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

2.2.2 Kompetence k řešení problémů

„Žák by měl:

- *rozpoznat problémy a hledat nejvhodnější způsob řešení;*
- *řešit běžné životní situace a překážky, překonávat je přiměřeně ke svým možnostem, případně za pomoci druhé osoby;*
- *dokázat přivolat pomoc v případě ohrožení vlastní nebo jiné osoby.“* (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

2.2.3 Kompetence komunikativní

„Žák by měl:

- *dokázat se, v rámci svých možností, srozumitelně vyjadřovat ústní, písemnou nebo jinou alternativní formou;*
- *naslouchat druhým, rozumět obsahu sdělení a adekvátně na něj reagovat;*
- *využívat pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky;*
- *využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření pozitivních vztahů a ke spolupráci s ostatními lidmi.“* (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

2.2.4 Kompetence sociální a personální

„Žák by měl:

- *vědět o svých základních právech a povinnostech a respektovat práva a povinnosti ostatních;*
- *orientovat se v základních mravních hodnotách a uplatňovat základní pravidla společenského chování;*
- *jednat zodpovědně vůči vlastní i druhé osobě;*
- *dokázat se přiměřeně chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život podle pokynů kompetentních osob a uplatňovat osvojené dovednosti a postupy.“* (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

2.2.5 Kompetence občanské

„Žák by měl:

- *znát základní práva a povinnosti občanů, respektovat společenské normy a pravidla soužití;*
- *uvědomovat si význam zdravého životního stylu, chránit své zdraví i zdraví druhých lidí;*
- *podílet se na ochraně životního prostředí a jednat v souladu se strategií udržitelného rozvoje;*
- *rozpoznat nevhodné a rizikové chování.“* (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

2.2.6 Kompetence pracovní

„Žák by měl:

- *mít osvojeny základní pracovní dovednosti, návyky a postupy pro každodenní běžné pracovní činnosti;*
- *chápat význam práce a možnost vlastního zapojení do pracovního procesu;*
- *plnit stanovené povinnosti, být schopen spolupráce, respektovat práci svou i druhých;*
- *znát možnosti využívání poradenských a zprostředkovatelských služeb;*
- *znát a dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny práce i ochrany zdraví při práci.“*
(Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

2.3 Právní zakotvení praktické školy

V České republice rozlišujeme praktické školy jednoleté a dvouleté, které jsou určeny pro žáky s mentálním postižením, případně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Tyto školy poskytují vzdělávání přizpůsobené individuálním potřebám žáků, s důrazem na praktické dovednosti a přípravu na život a práci. (Kozáková, 2013)

Praktická škola je jednou z možností návaznosti studia po absolvování školy základní. Jedná se rozšíření vzdělání, kterého student dosáhl ve škole zřízené podle paragrafu šestnáct. Nabyt dovedností, které bude potřebovat při výkonu budoucího snadného povolání. Je ukončena závěrečnou zkouškou. (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

V České republice je legislativní zakotvení praktické školy upraveno v rámci školského zákona č. 561/2004 Sb. a dalších příslušných platných právních předpisů. Praktické školy jsou školy poskytující vzdělání primárně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří potřebují individuální přístup a podporu v procesu vzdělávání. (Zákon č. 561/2004 Sb.)

Zákon o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání upravuje různé typy škol a formy vzdělávání včetně škol praktických. Specifická ustanovení týkající se praktických škol jsou obsažena v části, která se zabývá vzděláváním dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. (Zákon č. 561/2004 Sb.)

Praktické školy musí dodržovat vzdělávací programy stanovené Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Tyto programy jsou přizpůsobeny potřebám

a možnostem žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a mohou obsahovat specifické vzdělávací cíle a metody. (Zákon č. 561/2004 Sb.)

Pro každého žáka na praktické škole se vypracovává individuální vzdělávací plán, který je přizpůsoben jeho individuálním potřebám, schopnostem a možnostem adaptovat se ve výuce. Individuální vzdělávací plán určuje konkrétní cíle vzdělávání, metodiku výuky a formy podpory, které mají pomoci žákovi dosáhnout maximálního rozvoje svého potenciálu. (Zákon č. 561/2004 Sb.)

Podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v právním systému zakotvena v několika zákonech a předpisech, které mají zajistit, že tito žáci dostanou adekvátní podporu a péči v rámci vzdělávacího procesu. Vyhláška č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných dále specifikuje podrobnosti týkající se poskytování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v rámci základního vzdělávání. Určuje například podmínky pro vypracování individuálních vzdělávacích plánů a poskytování speciální pedagogické péče.

Praktické školy mají povinnost zajistit podporu a speciální pedagogickou péči pro žáky se speciálními potřebami, včetně individuálního pedagogicko-psychologického poradenství a dalších forem podpory. (Zákon č. 561/2004 Sb.)

Praktické školy jsou povinny spolupracovat s rodiči žáků a zapojovat je do procesu vzdělávání. Rodiče mají právo na informace o vzdělávacím procesu svého dítěte a mohou se účastnit rozhodování týkajícího se jeho vzdělávání. (Zákon č. 561/2004 Sb.)

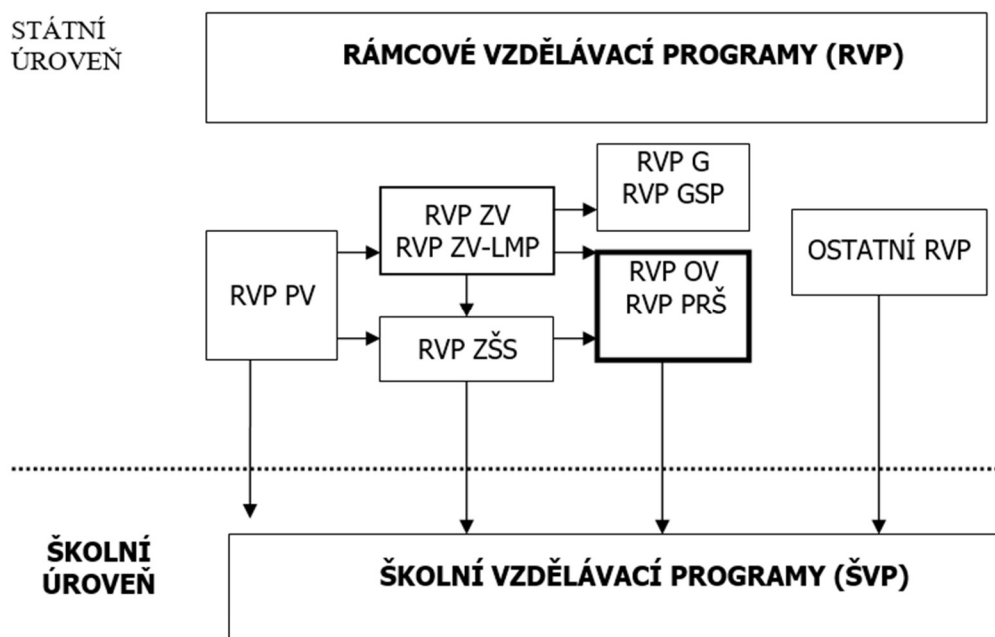
Legislativní rámec pro praktické školy v České republice se snaží zajistit individuální přístup a podporu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zaručit jim přístup ke kvalitnímu vzdělávání odpovídajícímu jejich schopnostem a potřebám. (Zákon č. 561/2004 Sb.)

Praktická škola jednoletá se řídí vlastním rámcovým vzdělávacím programem pro tento obor. Je zakotvena ve zákoně o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání 561/2004 sbírky. (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

Řídí se kurikulárními dokumenty, a to státními a školními. Státními jsou Národní program vzdělávání a rámcové vzdělávací programy. „*Národní program vzdělávání rozpracovává cíle*

vzdělávání stanovené školským zákonem a vymezuje hlavní oblasti vzdělávání, obsahy vzdělávání a prostředky, které jsou nezbytné k dosahování těchto cílů.“ (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

Rámcové vzdělávací programy jsou výchozí pro tvorbu školních vzdělávacích programů, které jsou kurikulárními dokumenty školními. (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

Graf – Systém kurikulárních dokumentů

Legenda: RVP PV – Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání; RVP ZV – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání; RVP ZV – příloha: RVP ZV-LMP – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání – příloha upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením; RVP ZŠS – Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální; RVP G – Rámcový vzdělávací program pro gymnázium; RVP GSP – Rámcový vzdělávací program pro gymnázium se sportovní přípravou; RVP OV – Rámcové vzdělávací programy pro odborné vzdělávání; RVP PRŠ – Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělávání praktická škola; Ostatní RVP – rámcové vzdělávací programy, které kromě výše uvedených vymezuje školský zákon – Rámcový vzdělávací program pro umělecké obory základního uměleckého vzdělávání, RVP JS – Rámcový vzdělávací program pro jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky, případně další.

(Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

2.4 RVP PRŠ I

Jedná se o státní kurikulární dokument stejný pro všechny obory vzdělávání praktická škola jednoletá, s kódem 78-62-C/01. (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

2.4.1 Rámcový vzdělávací program – praktická škola jednoletá

Vzhledem k obsahu navazuje na rámcový vzdělávací program – základní škola speciální. Blíže definuje klíčové kompetence, které by měli absolventi po úspěšném vykonání závěrečné

zkoušky zvládat. Určuje ve vzdělávání očekávané výsledky, jež by po ukončení praktické školy měli studenti zvládat. V obsahu se objevují i průřezová témata. Pro výuku jsou upřednostňovány speciálně pedagogické principy, které zaručují žákům co nejvyšší možnost zapojení a pochopení. Je možné, pro žáky s mentálním postižením nebo kombinací více vad upravovat obsah vzdělání. (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

Celý proces učení se přizpůsobuje schopnostem žáků, a je co nejvíce individualizován jednotlivým potřebám žáků. Snažíme se především o co nejvyšší míru názornosti a přiměřenosti. Každý žák má jiné osobnostní a fyzické předpoklady, a proto je důležité klást důraz i na jednotlivá podpůrná opatření. (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

2.5 Žáci praktické školy

Praktická škola jednoletá je vymezena pro žáky, kteří mají mentální postižení, kombinované postižení nebo poruchy autistického spektra. Aby se mohl stát žákem praktické školy, musí splňovat jistá kritéria. Žák musí mít ukončenou povinnou školní docházku na základní škole zřízené speciálně pro žáky s výše uvedenými postiženími. Také je potřeba klást důraz na zdravotní stav, aby byl žák zdravotně způsobilý pro vykonávání činností v odborných předmětech, to posuzuje odborný lékař. (Obor vzdělání Praktická škola jednoletá 78-62-C/01 | Infoabsolvent.cz, n.d.)

Žák po ukončení praktické školy získá vysvědčení o závěrečné zkoušce, po jejím vykonání, která se skládá z ústní a praktické zkoušky. Pokud žák zdárně vykoná tuto zkoušku má ukončené střední vzdělání. (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

„Absolventi praktické školy jednoleté se mohou v rámci svých možností a individuálních schopností uplatnit při pomocných pracích pro oblast služeb a výroby (např. ve zdravotnictví, v sociálních a komunálních službách, ve výrobních podnicích, v zemědělství), případně na chráněných pracovištích.“ (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

2.6 Člověk a společnost

Jedná se o vzdělávací oblast, která se týká nejrůznějších témat spjatých se životem člověka ve společnosti. Oblast je klíčovým prvkem vzdělávacího systému, který se zaměřuje

na porozumění společenským strukturám, interakcím a hodnotám, které formují lidskou existenci a interakce v rámci společnosti. Tato oblast má za cíl připravit žáky na účast ve společnosti a rozvoj jejich sociálních kompetencí. (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

Pomocí co nejnázornějších, obrazných a praktických metod se žáci pokoušejí získat potřebné dovednosti pro řešení problémů, komunikaci mezi lidmi a zapojovat se do společnosti. Zaměřuje se také na svět kolem nás, aby si žáci uvědomovali vztah k přírodě a změny během roku ve vztahu ke klimatu. (Rámcový vzdělávací program, pro obor praktická škola jednoletá, n.d.)

Tato vzdělávací oblast je vymezena do vzdělávacího okruhu (předmětu) společenskovední základy. Předmět se dále rozděluje do čtyř tematických celků, kterými jsou: Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas a Rozmanitost přírody. (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

Místo, kde žijeme

Tabulka č. 1 – Místo, kde žijeme

Výsledky vzdělávání	Učivo
<p>Žák by měl:</p> <ul style="list-style-type: none">• zvládnout orientaci v okolí bydliště i školy• znát důležitá místa ve městě, v obci• orientovat se v místní dopravě• znát státní symboly a jejich význam• seznámit se s významnými událostmi naší vlasti• jednat ekologicky a chránit životní prostředí	<p>1. Místo, kde žijeme</p> <ul style="list-style-type: none">• domov, škola, obec, okolní krajina• naše vlast• zeměpisné uspořádání České republiky• státoprávní uspořádání naší republiky• Ústava ČR, prezident, vláda, ministerstva, parlament, samospráva• státní symboly• důležitá místa ve městě, v obci• jízdní řády – autobus, vlak, dopravní obslužnost• ochrana životního prostředí

(Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

V tomto tematickém celku se žáci snaží chápat svoje nejbližší okolí, místo v němž žijí. Učíme se od struktury a hierarchie domova až k celé zemi. Žáci nabývají dovedností i v oblasti důležitých míst ve městě a dopravy. Prakticky se učí, jak se dostat na který úřad a k čemu slouží. Neposlední kapitolou v celku je ochrana životního prostředí. Během celého procesu je kladen důraz na praktické poznání místních zvyků, pro pozitivní vztah k naší zemi. (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

Lidé kolem nás

Tabulka č. 2. – Lidé kolem nás

<ul style="list-style-type: none">• rozlišovat základní a širší rodinné vztahy• rozlišovat partnerské a přátelské vztahy• respektovat práva svá i práva druhých• rozpoznat protiprávní jednání a umět přiměřeně reagovat• umět vnímat a tolerovat rozdíly v životě jiných lidí• osvojit si základní pravidla společenského chování• vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi• rozpoznat nebezpečné situace a jednání ohrožující lidskou důstojnost	<p>2. Lidé kolem nás</p> <ul style="list-style-type: none">• rodina a společnost, členové rodiny, práva a povinnosti manželů, zákon o rodině• hledání životního partnera• konflikty v rodině, řešení konfliktů• příjmy a výdaje rodiny, pojištění• sociální zabezpečení• mezilidské vztahy – kamarádství, přátelství, parta, náboženská sekta• vztahy k nemocným, starým a handicapovaným občanům• menšiny ve společnosti, multikulturní soužití
---	--

(Rámcový vzdělávací program, pro obor praktická škola jednoletá, n.d.)

Tento tematický celek se zaměřuje na vztahy ve společnosti mezi lidmi. Žáci si osvojují a upevňují pozitivní vzorce chování. Klade se důraz na lidskou odlišnost a toleranci k ní. (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

Lidé a čas

Tabulka č. 3 – Lidé a čas

<ul style="list-style-type: none"> • využívat časové údaje k orientaci během dne • orientovat se v základních časových údajích (rok, měsíc, týden, den) • znát rozvržení svých denních činností • rozlišit minulost, přítomnost a budoucnost • vyprávět o významných událostech vztahujících se k regionu a kraji 	<p>3. Lidé a čas</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientace v základních časových údajích • roční období • tradiční lidové svátky, státní svátky, významné dny • proměny způsobu života • významné události vztahující se k regionu nebo kraji • historické objekty v okolí
--	--

(Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

Rozmanitost přírody

Tabulka č. 4 – Rozmanitost přírody

<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlit pojmy živá a neživá příroda, poznat vzájemnou propojenost • rozlišovat skupiny rostlin a živočichů • znát význam vody a vzduchu pro život všech živých organismů i člověka • znát zástupce domácích a volně žijících zvířat • vyjmenovat typické zástupce ekosystému žijících v regionu • poznat nejznámější jedovaté a léčivé rostliny • znát základy péče o pokojové rostliny a domácí zvířata • uplatňovat zásady ochrany přírody 	<p>4. Rozmanitost přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> • živá a neživá příroda, lidské výtvořky • látky a jejich vlastnosti • pohyby Země • působení přírodních vlivů • půda • význam a zásady třídění organismů • systém rostlin – význam, ochrana • péče o pokojové i venkovní rostliny • rostliny v <u>přírodě - byliny</u>, dřeviny, jedovaté rostliny, léčivé rostliny • systém živočichů – rozšíření, význam, ochrana, - organismy a prostředí – vzájemné vztahy, společenstva • ochrana přírody a životního prostředí
---	--

(Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.)

Rozmanitost přírody jako tematický celek je založen na člověku v přírodě. Žáci se snaží pochopit přírodu živou i neživou. Poznávají význam zvířat, člověka, vody atd. v přírodě. Pomocí nabytých dovedností jsou schopni uplatňovat zásady ochrany přírody. (Rámcový vzdělávací program, pro obor praktická škola jednoletá, n.d.)

3. Pracovní list

Pracovní listy jsou pomůcky do vyučování, které pomáhají získat nebo procvičit znalosti a dovednosti v dané oblasti, na kterou se pracovní list zaměřuje. Pracovní listy jsou flexibilním nástrojem, který může být přizpůsoben různým učebním potřebám a preferencím žáků. (Skalníková, 2015)

Pracovní list může obsahovat různé úkoly, cvičení nebo otázky, které žáci mají dokončit, vyplnit či odpovědět do prostoru pro odpovědi. Tyto úkoly mohou být různorodého charakteru, jako jsou například vyplňování prázdných míst, krátké odpovědi, výpočty, kroužkování atd. (Křovačková, 2014)

Obvykle musí pracovní list obsahovat jasné pokyny a instrukce pro žáky ohledně toho, co mají udělat a jak mají postupovat. Instrukce by měly být stručné, ale zároveň dostatečně podrobné, aby žáci porozuměli, co se od nich očekává. (Skalníková, 2015)

Pracovní list může také obsahovat názvy sekcí, nadpisy, grafické prvky, obrázky nebo další informace, které pomáhají žákům lépe organizovat a porozumět obsahu. (Skalníková, 2015)

3.1 Charakteristika pracovních listů

Pracovní listy jsou jedinečné učební materiály, obvykle ve formátu A4, které zahrnují různé texty a obrázky. Jsou navrženy tak, aby mohly flexibilně reagovat na potřeby skupiny a byly přizpůsobitelné požadavkům jednotlivých žáků. Žáci si tyto listy zakládají do desek, čímž si vytvářejí vlastní pracovní sešity. (Příprava pracovního listu, n.d.)

Během vyučování se práce s těmito listy doplňuje dalšími aktivitami a učitel s žáky se k nim opakovaně vrací. Pokud jsou pracovní listy doplněny vhodnými aktivitami, mohou být využívány i po několik vyučovacích hodin. Obsahují různé texty, cvičení, obrázky a gramatické tabulky. (Příprava pracovního listu, n.d.)

Pracovní listy musí být srozumitelné, přehledné, atraktivní a bez chyb. Je důležité přesně vědět, k čemu jednotlivá cvičení a informace slouží a jak s nimi bude ve výuce pracováno. (Příprava pracovního listu, n.d.)

3.2 Funkce pracovních listů

Pracovní listy mohou hrát klíčovou roli ve výuce, zvláště v oblasti osobnostního a sociálního rozvoje. Jejich struktura a obsah by měly být navrženy tak, aby plnily několik důležitých funkcí: (Skácelová, 2013)

Orientační a koordinační funkce: Pracovní listy by měly sloužit jako průvodce žáka při poznávání sebe sama. Měly by usměrňovat proces sebepoznání, pomáhat žákům odhalit fakta o sobě, identifikovat své vlastnosti a osvojit si nové vědomosti. Klíčové je, aby tyto listy nabízely nové perspektivy a umožňovaly propojení získaných informací, čímž podporují hlubší sebepoznání a sebereflexi. (Skácelová, 2013)

Poznávací a systemizační funkce: Pracovní listy by měly obsahovat základní informace, úkoly a návrhy na aktivity související s osobnostním a sociálním rozvojem, zejména v rámci občanské výchovy, společenskovedního základu. Umožňují žákům zkoumat různé aspekty svého sebepoznání. Struktura úkolů by měla být navržena tak, aby podporovala postupné odkrývání složitějších a náročnějších poznatků, což žákům usnadní jejich třídění a systematizaci. (Skácelová, 2013)

Rozvíjející, výchovná, upevňovací a kontrolní funkce: Cílem pracovních listů je rozvíjet v žácích široké spektrum poznatků o sobě samých, čímž podporují uvědomění si vlastní osobnosti a jedinečnosti. Tyto poznatky by měly žákům pomoci dosáhnout vzdělávacích cílů a rozvíjet klíčové kompetence. Pracovní listy by měly rovněž umožňovat zpětné připomenutí probíraných témat. (Skácelová, 2013)

Motivační a sebezvědomovací funkce: Obsah a zpracování pracovních listů by měly být koncipovány tak, aby motivovaly žáky k dalšímu sebepoznání a rozvoji jejich schopností a dovedností. Dobře navržené pracovní listy mohou podněcovat zvědavost a zájem žáků o další vzdělávání a osobní růst. (Skácelová, 2013)

3.3 Zásady při tvorbě pracovních listů

Podle Pettyho (2013) je důležité, aby učitelé při tvorbě pracovních listů zohlednili následující zásady:

- Postupné zvyšování obtížnosti úloh,
- Začátek s jednoduchými otázkami pro posílení sebevědomí žáků,
- Strukturování otázek na části s přiřazenými čísly,

- Formulace jasných úkolů pro testování nových dovedností a znalostí, s postupným náročnějším pojetím otázek pochopitelných základních principů,
- Zahrnutí minimálně jedné otevřené otázky,
- Zvážení předchozích životních zkušeností žáků,
- Zajímavá prezentace, kvalitní grafika, použití schémat a fotografií, při zachování přehlednosti a nedotěrnosti informací.

PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část naší práce se zabývá tvorbou pracovních listů a jejich částečným ověřením. Pracovní listy jsou určeny do předmětu společenskovedního základu na praktické škole jednoleté a vycházejí z rámcového vzdělávacího programu. Ke každému materiálu je vytvořen i průvodní metodický list, aby bylo zcela jasné, jak s materiálem pracovat.

Dále naše práce popisuje metody využité při ověřování a limity na které jsme během ověření narazily.

4. Východiska pro praktickou část

Východiskem pro naši diplomovou práci je vytvoření materiálů v podobě pracovních listů do výuky společenskovedního základu na praktické škole jednoleté. Materiálů pro výuku občanské výchovy není mnoho a pro osoby s mentálním postižením existuje série učebnic a pracovních sešitů od nakladatelství Parta (2013), jejímž autorem je profesor Milan Valenta. Tento materiál je ovšem pro základní školu praktickou. Jedná se o jediný materiál zohledňující specifika žáků s mentálním postižením do předmětu výchova k občanství. Z tohoto důvodu se autorka rozhodla přistoupit ke tvorbě materiálů do výuky pro tuto skupinu žáků na praktické škole.

Měli jsme možnost ověřit soubor pracovních listů ve Střední škole, základní škole, Mateřská škola a Dětský domov Zábřeh. Konkrétně jsme je ověřovali v Praktické škole jednoleté. Ověřování probíhalo v rámci jednoho dne v měsíci dubnu školního roku 2023/2024 na vybrané skupině žáků.

5. Cíl praktické části

Hlavním cílem celé práce je vytvoření pracovních listů a průvodních metodických listů do předmětu společenskovedního základu na praktické škole jednoleté. Za účelem co nejsnazšího, praktického procvičení, pochopení a vysvětlení tematických celků. Cílem praktické části práce je i některé materiály ověřit, za účelem získání zpětné vazby a ověření funkčnosti aplikovaných materiálů.

Soubor pracovních listů vychází ze vzdělávacího obsahu Společenskovední základ a jeho tematických celků: Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas a Rozmanitost přírody (MŠMT, 2010).

Jednotlivé pracovní listy nesou názvy: Moje bydliště, Naše vlast, Ochrana životního prostředí, třídění odpadu, Moje rodina, Moje rodina 2, čas, živá a neživá příroda, rostliny a zvířata.

6. Použité metody

K ověření a zpracování praktické části byly použity metody: tvorba pracovních listů a metodickým průvodních pomůcek, vysvětlení zadání, diskuze a pozorování žáků při práci. (Hendl, 2016)

Samé vytvoření pracovních listů a pomůcek k nim určených probíhalo od ledna 2024 do dubna 2024. První proběhlo zjišťování o dostupnosti materiálů do výuky na praktické střední škole. Následně jsme se věnovali sumarizaci nápadů na pracovní listy podle daných tematických celků a na závěr vznikly samotné pracovní listy. Pracovní listy byly vytvářeny v programu Microsoft Word a Microsoft Excel. Obrázky jsme čerpali z internetových zdrojů, které jsou vždy uvedeny přímo na pracovním listu.

Ověřování pracovních listů probíhalo v rámci jednoho dne v dubnu 2024, kdy to žáci měli pojaté jako projektový opakovací den společenskovedních základů. Proto jsme přistoupili k pracovním listům z různých tematických celků.

Při ověřování ve třídě byli přítomni žáci, vyučující učitel, který mi dal veškerý prostor a důvěru a praktické ověřování, včetně zadání práce probíhalo pod mým vedením. Jeden pracovní list byl dimenzován na jednu vyučovací hodinu, tzn. 45 minut. Během celého ověření jsem byla žákům plně k dispozici, pro možnosti případného podrobnějšího, opakovaného vysvětlení.

Pozorování bylo prováděno přímou a zúčastněnou metodou, což znamená, že učitel aktivně zapojoval a komunikoval se žáky během procesu. Pozorování bylo také otevřené a nestrukturované – i když byly předem určeny otázky k prozkoumání, stále byl ponechán prostor pro neočekávané situace a flexibilní reakce.

Při ověřování jsem se taktéž zaměřovala na udržení pozornosti, pochopení zadání, znalost dané látky a v první řadě na efektivnost zadaného ověřovaného pracovního listu. Během celého ověřování jsem si dělala poznámky, za účelem zefektivnění ověřovaného materiálu. Poznámky vzniklé během ověřování jsou archivovány u autorky práce.

7. Výzkumný soubor

Cílová skupina

Aby mohly být pracovní listy řádně ověřeny, museli žáci splňovat kritéria, která se dala ověřit už jejich přijetím do vzdělávání na praktické škole jednoleté. Mezi hlavní kritéria řadíme statut studenta praktické školy jednoleté, přítomnost mentálního postižení a samotnou přítomnost ve výuce. Proto ověřování mohlo probíhat u všech devíti přítomných žáků.

Třída je v samostatné části druhého patra společně se třídou pro praktickou školu dvouletou. Žáci mají velké lavice pro jednoho, vybavené šuplíkem na pomůcky. Na každé lavici měl každý žák stolní kalendář. Žáci méně samostatní seděli v první řadě. Třída je vybavena standartní tabulí na křídly, stahovacím plátnem a dataprojektorem. V zadní části třídy se nacházela odpočinková zóna s koutkem na nápoje. Na oknech měli žáci sazenice plodin do skleníků.

Jedná se o čistě chlapeckou třídu specifickou svým věkem, jelikož nejmladší žák má přes 35 let a nejstarší kolem 60 let. Jedná se ve většině o muže, kteří žijí v chráněném bydlení v domově v nedalekých Olšanech, odkud dojíždějí do školy autobusem.

Dva žáci v prvních lavicích měli na lavici nalepené různé pomůcky, pro psaní! Klima třídy je harmonické a přátelské, žáci jsou k sobě ohleduplní a vstřícní. Můj příchod vítali jako příjemnou změnu.

Základní škola, střední škola, mateřská škola a dětský domov Zábřeh

Je komplexní rozlehlý areál, který jak je již z názvu patrné nabízí různé možnosti vzdělání. Střední škola nabízí dva studijní programy, kterými jsou praktická škola jednoletá a praktická škola dvouletá. (Janků, 2017)

Střední škola praktická jednoletá má devět žáků a třídní učitelkou je Mgr. Soňa Pustajová. Žáci jsou pouze chlapci převážně z nedalekého domova pro zdravotně postižené Paprsek v Olšanech, odkud dojíždí každý den autobusem. (Janků, 2017)

7.1 Pracovní listy pro žáky praktické školy jednoleté

Následující kapitola podrobně představí vytvořené materiály a informace o jejich zpracování a ověření.

7.2 Etické aspekty

K ověřování vytvořených materiálů udělil ústní telefonický souhlas nejprve zástupce ředitele školy, který autorku odkázal na třídní učitelku, s níž se domlouvala na podrobnostech ověřování.

Následně s ověřováním souhlasili všichni žáci, kteří souhlas vyjádřili ústně. Byli poučeni, že souhlas mohou vzít kdykoli zpět a práci mohou bez prodlení ukončit. Taktéž byli žáci obeznámeni, s faktem, že se nejedná o nic, z čeho by jim mohlo hrozit hodnocení pro jejich školní účely, a materiály budou sloužit pro autorku do její školy. Pro zachování anonymity žáků se nikde neuvádějí konkrétní nebo pravdivá jména.

7.3 Návrhy metodických listů

Každý pracovní list je doprovázen průvodním metodickým listem, který vznikl za účelem představení daného pracovního listu. Všechny metodické listy jsou koncipovány stejně, každý obsahuje vzdělávací oblast (předmět), kterou jsou: společenskovední základy, učivo, předpokládanou časovou náročnost, pomůcky, očekávané výstupy, vycházející z rámcového vzdělávacího programu praktické školy jednoleté a možnosti práce s pracovním listem.

Pod každým metodickým listem je k dispozici náhled pracovního listu, jeho plná verze je součástí příloh práce.

7.3.1 Metodický list – Moje bydliště 1

Vzdělávací oblast:	Společenskovědní základy
Učivo:	1. Místo, kde žijeme
Předpokládaná doba vyplňování:	35-45 minut
Pomůcky:	Pracovní list, psací potřeby
Očekávané výstupy:	<ul style="list-style-type: none">• Žák zvládá se dokáže orientovat v místě svého bydliště, školy a jeho okolí• Žák pozná ve městě, kde žije důležitá místa• Žák se dokáže orientovat v místní dopravě obce
Rozvíjené klíčové kompetence:	<ul style="list-style-type: none">• Kompetence komunikační• Kompetence sociální a personální• Kompetence občanské
Možnosti využití:	<ul style="list-style-type: none">• Samostatná práce• Práce ve dvojicích• Práce s výkladem a dopomocí učitele

¹ Zdroje:

Janků, M. (2017b, September 23). Střední škola, Základní škola, Mateřská škola a Dětský domov Zábřeh - Informace. Střední škola, Základní škola, Mateřská škola a Dětský domov Zábřeh - Aktuality. <https://www.zsadd-zabreh.cz/index.php/stredni-skola>

Oborník - Zábřeh (rybník). (n.d.). Krásné Česko - turistický průvodce s rozsáhlou databází ubytování, restaurací, památek a sportovišť. https://www.krasnecesko.cz/pamatka_cr.php?id=596&id1=37699&odkaz=cccccc&okruh=10&pismo=e6d3a6&pozadi=302018&nadpis=ede4ce&okno=pamatky

Zábřeh – kamenná kašna na... - Kašna | Turistika.cz. (n.d.). Pro větší zážitek z cest a výletů | Turistika.cz. <https://www.turistika.cz/mista/zabreh-kamenna-kasna-na-masarykove-namesti/detail>

kulturní dům - Památkový Katalog. (n.d.). Památkový Katalog. <https://pamatkovykatalog.cz/kulturni-dum-20609007>

Dopravní prostředky | Město Jáslovická. (n.d.). [msjazlovicka.cz. https://www.msjazlovicka.cz/dopravni-prostredky-s84CZ](https://www.msjazlovicka.cz/dopravni-prostredky-s84CZ)

Jméno:

Datum:

Moje bydliště

Vyplň prosím:

Adresa mého bydliště je: Ulice: _____

Číslo popisné: _____

Město: _____

PSČ:

--	--	--	--	--	--

Popiš prosím svoji cestu do školy spolužákovi, co vše po cestě potkááš.

Poznáš důležitá místa v našem městě? Napiš prosím pod ně na linku, která to jsou nebo jak se jim říká.

Jméno:

Datum:

Kterou dopravu můžeš v našem městě využít? Správnou možnost zakroužkuj a popiš kde ji najít.

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou.

7.3.2 Metodický list – Naše vlast²

Vzdělávací oblast:	Společenskovědní základy
Učivo:	1. Místo, kde žijeme
Předpokládaná doba vyplňování:	35-45 minut
Pomůcky:	Pracovní list, psací potřeby
Očekávané výstupy:	<ul style="list-style-type: none">• Žák pozná státní symboly• Žák dokáže vlastními slovy říct, k čemu máme sloužit státní symboly• Žák se orientuje v nejvýznamnějších událostech naší vlasti
Rozvíjené klíčové kompetence:	<ul style="list-style-type: none">• Kompetence občanské• Kompetence k učení
Možnosti využití:	<ul style="list-style-type: none">• Samostatná práce• Práce ve dvojicích• Práce s výkladem a dopomocí učitele

² Zdroje:

Státní symboly České republiky - Ministerstvo vnitra České republiky. (n.d.). Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky. <https://www.mvcr.cz/clanek/statni-symboly-ceske-republiky.aspx>

Hymna České republiky «Vlast.cz. (n.d.). Vítejte! « Vlast.cz. <https://vlast.cz/hymna-ceske-republiky/>

Prispěvatelé projektů Wikimedia. (2007, July 28). *Trikolóra – Wikipedie.* Wikipedie, otevřená encyklopedie. <https://cs.wikipedia.org/wiki/Trikolóra>

Jméno:

Datum:

Naše vlast

Doplň prosím správně text:

Československá republika vznikla v roce 1918. Jejím prezidentem byl Tomáš Garrigue _____.
Přezdívá se mu tatíček národa. V letech 1939 - 1945 byla 2. světová válka a naše vlast byla okupovaná
nacistickým Německem. Vůdcem nacistického Německa byl Adolf _____. Po válce v roce
1948 nastoupily v Československu k moci strana _____. Kdy naše zem
nebyla demokratická. V roce 1989 se odehrála _____ revoluce. A stali jsme se
svobodnou zemí. V roce 1993 se od nás oddělila _____ republika. A vznikla
samostatná _____ republika.

Přiřaď prosím názvy ke státním symbolům, každý jinou barvičkou.

Státní barvy

Státní pečeť

Velký státní znak

Státní hymna

Malý státní znak

Státní vlajka

Vlajka prezidenta republiky

Jméno:

Datum:

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou.

Zdroje:

Státní symboly České republiky - Ministerstva vnitra České republiky. (n.d.). Úvodní strana - [Ministerstva vnitra České republiky](https://www.mvcr.cz/clanek/statni-symboly-ceske-republiky.aspx). <https://www.mvcr.cz/clanek/statni-symboly-ceske-republiky.aspx>

Hymna České republiky [Vlast.cz](https://vlast.cz). (n.d.). Vítejte! [Vlast.cz](https://vlast.cz). <https://vlast.cz/hymna-ceske-republiky/>

Příspěvatelé projektů [Wikimedia](https://www.wikimedia.org/). (2007, July 28). *Trikolóra* – *Wikipedie*. Wikipedie, otevřená encyklopedie. <https://cs.wikipedia.org/wiki/Trikolóra>

7.3.3 Metodický list – Ochrana životního prostředí, třídění odpadu 3

Vzdělávací oblast:	Společenskovědní základy
Učivo:	1. Místo, kde žijeme
Předpokládaná doba vyplňování:	40-45 minut
Pomůcky:	Pracovní list, psací potřeby
Očekávané výstupy:	<ul style="list-style-type: none">• Žák jedná ekologicky• Žák chrání životní prostředí
Rozvíjené klíčové kompetence:	<ul style="list-style-type: none">• Kompetence občanské• Kompetence sociální a personální
Možnosti využití:	<ul style="list-style-type: none">• Samostatná práce• Práce ve dvojicích• Práce s výkladem a dopomocí učitele

³ Zdroje:

iStock. (n.d.-a). *iStock.* <https://www.istockphoto.com/cs/vektor/nastavit-složení-různé-odpadky-odpad-není-tříděn-izolovaný-na-bílém-pozadí-ekologie-gm1266720515-371415119>,
Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT
ČR, n.d.-a

Jméno:

Datum:

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou.

Zdroje: ~~iStock~~ (n.d.-a). iStock. <https://www.istockphoto.com/cs/vektor/nastavit-slozeni-ruzne-odpadky-odpad-neni-triden-izolovany-na-bilem-pozadi-ekologie-gm1266720515-371415119>.

Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT

ČR, n.d.-a

7.3.4 Metodický list – Moje rodina 4

Vzdělávací oblast:	Společenskovědní základy
Učivo:	2. Lidé kolem nás
Předpokládaná doba vyplňování:	40-45 minut
Pomůcky:	Pracovní list, psací potřeby
Očekávané výstupy:	<ul style="list-style-type: none">• Žák rozlišuje základní a širší rodinné vztahy
Rozvíjené klíčové kompetence:	<ul style="list-style-type: none">• Kompetence občanské• Kompetence sociální a personální• Kompetence komunikační
Možnosti využití:	<ul style="list-style-type: none">• Samostatná práce• Práce ve dvojicích• Práce s výkladem a dopomocí učitele

⁴ Zdroje:

*(Velká šťastná rodina. všichni členové rodiny stojí vedle sebe. - Fototapety - myloview, n.d.),
(Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT
ČR, n.d.-a)*

Jméno:

Datum:

Moje Rodina

Vyplň prosím:

Moje křestní jméno je: _____

Moje přímení je: _____

Moje matka se celým jménem jmenuje: _____

Můj otec se celým jménem jmenuje: _____

Doplň podle pravdy prosím:

Mám _____ Bratra/y. Jmenují se: _____.

Nejstarší má _____ let.

Mám _____ sestru/y. Jmenují se: _____.

Nejstarší má _____ let.

Prosím vyplň podle čísel:

1.		R						
2.					Č			
3.				Ý				
4.		CH						
5.	D							
6.		E						
7.			S					
8.			Á					

1. Můj sourozenec mužského pohlaví.

2. Maminka mojí mámy pro mě.

Jméno:

Datum:

3. Bratr mého otce pro mě.
4. Moje babička (máma mámy) pro mého tatínka.
5. Tatínek mého táty pro mě.
6. Sestra mého otce pro mě.
7. Můj sourozenec ženského pohlaví pro mě.
8. Můj dědeček (táta mámy) pro mého tatínka.

Zkus pojmenovat členy rodiny a napiš to pod nohy prosím (rodinný vztah a jméno):

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou.

Zdroje: (Velká šťastná rodina. všichni členové rodiny stojí vedle sebe. - [Fototapety - mylovejv](#),
n.d.), (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005,
MŠMT ČR, n.d.-a)

7.3.5 Metodický list – Moje rodina 25

Vzdělávací oblast:	Společenskovědní základy
Učivo:	2. Lidé kolem nás
Předpokládaná doba vyplňování:	40 minut
Pomůcky:	Pracovní list, psací potřeby
Očekávané výstupy:	<ul style="list-style-type: none">• Žák dokáže respektovat práva svá i práva druhých• Žák pozná protiprávní jednání• Žák má osvojená základní pravidla společenského chování• Žák pozná nebezpečné situace• Žák ví, jak se má chovat při seznamování s neznámými lidmi
Rozvíjené klíčové kompetence:	<ul style="list-style-type: none">• Kompetence občanské• Kompetence sociální a personální• Kompetence komunikační• Kompetence k řešení problémů
Možnosti využití:	<ul style="list-style-type: none">• Samostatná práce• Práce ve dvojicích• Práce s výkladem a dopomocí učitele

⁵ Pozn.: Zde není uvedený žádný zdroj, protože jsem s žádným konkrétním nepracovala.

Jméno:

Datum:

Moje Rodina 2

Označ smajlíkem prosím zdali je jednání dobré 😊 nebo špatné 😞:

Když vejdu do místnosti pozdravím.

Pokud mi někdo podává ruku, odplivnu si.

Při jídle mám na hlavě pokrývku hlavy.

Pokud něco chci použiji slovíčko prosím.

Pokud něco dostanu poděkuji.

Starší lidi v dopravním prostředku nepouštím sednout.

Jídlo jím vždy přímo rukama.

Na toaletě po sobě nesplachuji.

Před vstupem do místnosti, zaklepu.

Při jídle s ostatními vždy popřeji dobrou chuť.

Na řádek prosím vypiš alespoň 5 pozdravů, které znáš.

Diskuze o tom co je správné a nesprávné chování. Ve dvojici.

...

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou

7.3.6 Metodický list – Čas6

Vzdělávací oblast:	Společenskovědní základy
Učivo:	3. Lidé a čas
Předpokládaná doba vyplňování:	45 minut
Pomůcky:	Pracovní list, psací potřeby
Očekávané výstupy:	<ul style="list-style-type: none">• Žák umí použít časový údaj k orientaci během dne• Žák se orientuje v základních časových údajích
Rozvíjené klíčové kompetence:	<ul style="list-style-type: none">• Kompetence občanské• Kompetence sociální a personální• Kompetence komunikační
Možnosti využití:	<ul style="list-style-type: none">• Samostatná práce• Práce ve dvojicích• Práce s výkladem a dopomocí učitele

⁶ Zdroje:

iStock. (n.d.). *iStock*. <https://www.istockphoto.com/th/รูปถ่าย/นาฬิกาเปลา-gm175598411-20108703>, *Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.-a*

Jméno:

Datum:

Čas

Správně dokreslí ručičky hodin prosím:

10:30

11:00

14:15

17:20

21:45

23:50

Napiš 3 znaky ke každému ročnímu období prosím:

JARO _____

LÉTO _____

PODZIM _____

ZIMA _____

Jméno:

Datum:

Prosím vybarvi jednotlivé měsíce podle ročního období:

(modře zima, zeleně jaro, červeně podzim, žlutě léto)

červen	leden	září
prosinec	květen	srpen
říjen	červenec	únor
březen	duben	listopad

Napiš prosím dny v týdnu, jak jdou po sobě a barevně odliš den který je dnes:

1.	5.
2.	6.
3.	7.
4.	

Odpověz prosím na otázky:

Kolik je dnů v týdnu: _____

Kolik je měsíců v roce: _____

Kolik má den hodin: _____

Kolik týdnů má rok: _____

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou.

Zdroje: ~~iStock~~ (n.d.). iStock. <https://www.istockphoto.com/th/รูปถ่าย/ภาพการแปล-gm175598411-20108703>, Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.-a

7.3.7 Metodický list – Živá a neživá příroda 7

Vzdělávací oblast:	Společenskovědní základy
Učivo:	4. rozmanitost přírody
Předpokládaná doba vyplňování:	45 minut
Pomůcky:	Pracovní list, psací potřeby
Očekávané výstupy:	<ul style="list-style-type: none">• Žák vysvětlí pojmy živá a neživá příroda• Žák rozlišuje rozdíl mezi tvory a rostlinami• Žák zná význam vody a vzduch pro život
Rozvíjené klíčové kompetence:	<ul style="list-style-type: none">• Kompetence občanské• Kompetence k učení• Kompetence komunikační
Možnosti využití:	<ul style="list-style-type: none">• Samostatná práce• Práce ve dvojicích• Práce s výkladem a dopomocí učitele

⁷ Zdroje:

Živá a neživá příroda (test / pracovní list). (n.d.). Úkolníček. <https://ukolnicek.cz/ziva-a-neziva-priroda-test-pracovni-list/>

Materiály pro volnou práci. (n.d.). otevrene-vyucovani. <https://www.otevrene-vyucovani.cz/materialy/materialy-uvod.htm>

Logopedie Activities for Kids. (n.d.). Pinterest. <https://cz.pinterest.com/pin/410953534765469406/>

trenovanie otazky Kto je to? Čo je to?, plus pochopenie rozdielu medzi živými a neživými, prípadne môžete začleňovať obrázky do skupín - osoby, zvieratá, veci (predmety) a rastlinky. Dieťa by malo odpovedať celou vetou. (n.d.). Modrý koník - Sprievodca tehotenstvom a materstvom. <https://www.modrykonik.sk/blog/zanka29/album/ked-sa-detickam-nechce-rozpravat-0ce9q0/34216535/>

Jméno:

Datum:

Živá a neživá příroda

Zakroužkuj správnou barvou. ŽIVÁ příroda = zelená, NEŽIVÁ = hnědá

Jméno:

Datum:

Prosím odpověz na otázky:

K čemu slouží vzduch?

K čemu je voda?

Je vzduch a voda pro nás důležité?

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou

Zdroje:

Živá a neživá příroda (test / pracovní list). (n.d.). Úkolníček. <https://ukolnicek.cz/ziva-a-neziva-priroda-test-pracovni-list/>

Materiály pro volnou práci. (n.d.). otevrene-vyucovani. <https://www.otevrene-vyucovani.cz/materialy/materialy-uvod.htm>

Logopedie Activities for Kids. (n.d.).

Pinterest. <https://cz.pinterest.com/pin/410953534765469406/>

trenovanie otázky Kto je to? Čo je to?, plus pochopenie rozdielu medzi živými a neživými, prípadne môžete začleňovať obrázky do skupín - osoby, zvieratá, veci (predmety) a rastliny. Dieťa by malo odpovedať celou vetou. (n.d.). Modrý koník - Sprievodca tehotenstvom a materstvom. <https://www.modrykonik.sk/blog/zanka29/album/ked-sa-detickam-nechce-rozpravat-0ce9q0/34216535/>

7.3.8 Metodický list – Rostliny a zvířata 8

Vzdělávací oblast:	Společenskovědní základy
Učivo:	4. rozmanitost přírody
Předpokládaná doba vyplňování:	40 minut
Pomůcky:	Pracovní list, psací potřeby
Očekávané výstupy:	<ul style="list-style-type: none">• Žák rozlišuje rozdíl mezi tvory a rostlinami• Žák pozná nejnámější rostliny• Žák zná zástupce domácích a volně žijících zvířat
Rozvíjené klíčové kompetence:	<ul style="list-style-type: none">• Kompetence k učení• Kompetence komunikační• Kompetence pracovní
Možnosti využití:	<ul style="list-style-type: none">• Samostatná práce• Práce ve dvojicích• Práce s výkladem a dopomocí učitele

⁸ Zdroje:

Jarní květiny - Naučná bojovka pro děti | UnoDuo.cz. (n.d).
unoduo.cz. <https://www.unoduo.cz/skolak/bojovka-jarni-kvetiny/>, *Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR.* (n.d.-a).
MŠMT ČR. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/ucebni-dokumenty-studijniho-oboru-78-62-c-001-prakticka-skola-jednoleta-k-1-9-2005>

Jméno:

Datum:

Zvířata a rostliny

Vymaluj prosím:

(žlutě domácí, modře volně žijící)

srna	pes	moucha
husa	jelen	koza
kočka	morče	netopýr
labuť	mravenec	kráva

Namaluj jedno zvíře domácí a jedno volně žijící prosím:

Prosím odpověz na otázky:

Máš doma květinu?

Jak se o ni staráš?

Co k životu potřebuje?

Jméno:

Datum:

Mohou být nějaké květiny jedovaté?

Napiš alespoň 5 rostlin, které znáš:

Napiš 5 rostlin, které se dají jíst:

K čemu slouží hospodářská zvířata?

Zkus napsat název květiny pod ni prosím:

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou.

Zdroje: Jarní květiny - Naučná bojovka pro děti | UnoDuo.cz. (n.d.).
unoduo.cz. <https://www.unoduo.cz/skolak/bojovka-jarni-kvetiny/>, Učební dokumenty studijního
oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR. (n.d.-a). MŠMT
ČR. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/ucebni-dokumenty-studijniho-oboru-78-62-c-001-prakticka-skola-jednoleta-k-1-9-2005>

8. Ověření pracovních listů v praxi

Čtyři témata pracovních listů, které budou ověřeny, byly vybrány na základě různorodosti témat a cvičení. Rozhodující ale byla porada s třídní učitelkou, která témata potřebují žáci zopakovat.

Ověření pracovních listů probíhalo v rámci jednoho vyučovacího dopoledne, tudíž 4 hodiny. Žáci k ověřování přistupovali zodpovědně a s pozitivním přístupem. Každou hodinu jsme ověřili jeden pracovní list z jednoho celku učiva.

Ráno jsme se seznámili, vyučující autorku třídě představil a ponechal jí volné pole působnosti. Autorka třídě vysvětlila, co se bude celé dopoledne dělat. Na tabuli jsme si vytvořili harmonogram, co ve které hodině budeme dělat. Žákům byly představeny témata pracovních listů, které jsme podle jejich hlasování přiřadily k jednotlivým hodinám

1. hodina – Zvířata a rostliny
- 2.hodina – Ochrana životního prostředí
- 3.hodina – Moje rodina
- 4.hodina – Čas

Na začátku každé hodiny jsme si vysvětlily, jak je potřeba s pracovním listem pracovat. Že jej budeme vypracovávat společně a postupně.

8.1 Pracovní list Zvířata a rostliny

První hodinu bylo přítomných 8 žáků. Vzhledem k tomu že se jednalo o první ověřovaný materiál, seznamovali jsme se se skupinou a individuálními možnostmi jedinců.

Obrázek číslo 1 – Zvířata a rostliny

Jméno: _____ Datum: _____

Zvířata a rostliny

Vymaluj prosím:

(Žlutě domácí, modře volně žijící)

šrna	pes	moucha
husa	jelén	koza
kočka	morče	netopýr
labuť	mravenec	kráva

Namaluj jedno zvíře domácí a jedno volně žijící prosím:

Prosím odpověz na otázky:

Máš doma květinu? ANO

Jak se o ni staráš? ZALEVAT

Co k životu potřebuješ? SLUNÍČKO A VODU

Mohou být nějaké květiny jedovaté? ANO

Napiš alespoň 5 rostlin, které znáš: MUŠKAT TULIPAN SNEŽENKA

Napiš 5 rostlin, které se dají jíst: RAUČE, PAPRIKA

K čemu slouží hospodářská zvířata? NA ŽIVOVTY

Zkus napsat název květiny pod ní prosím:

SNEŽENKA TULIPAN KONVÁLKA
PAMPELIŠKA NARČE

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou.

Zdroje: Jarní květiny - Naučná bojovka pro děti | UnoDuo.cz, (n.d.), unoduo.cz. <https://www.unoduo.cz/stolak/bojovka-jarni-kvetiny/>, Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, (n.d.-a), MŠMT ČR. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/ucebni-dokumenty-studijniho-oboru-78-62-c-001-prakticka-skola-jednoleta-k-1-9-2005>

Obrázek číslo 2 – Zvířata a rostliny 2

Jméno: _____ Datum: _____

Zvířata a rostliny

Vymaluj prosím:

(Žlutě domácí, modře volně žijící)

šrna	pes	moucha
husa	jelén	koza
kočka	morče	netopýr
labuť	mravenec	kráva

Namaluj jedno zvíře domácí a jedno volně žijící prosím:

Prosím odpověz na otázky:

Máš doma květinu? ano

Jak se o ni staráš? kalená

Co k životu potřebuješ? sluníčko/vodu

Mohou být nějaké květiny jedovaté? ano

Napiš alespoň 5 rostlin, které znáš: muškatby sněžěnka tulipán

Napiš 5 rostlin, které se dají jíst: rajče paprika

K čemu slouží hospodářská zvířata? kočka pes

Zkus napsat název květiny pod ní prosím:

sněžěnka tulipán
konválnka pampelška narčis

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou.

Zdroje: Jarní květiny - Naučná bojovka pro děti | UnoDuo.cz, (n.d.), unoduo.cz. <https://www.unoduo.cz/stolak/bojovka-jarni-kvetiny/>, Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, (n.d.-a), MŠMT ČR. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/ucebni-dokumenty-studijniho-oboru-78-62-c-001-prakticka-skola-jednoleta-k-1-9-2005>

První cvičení probíhalo vcelku bez obtíží, jen jsme naráželi na problém se čtením, kdy jsme úlohu modifikovali tak, že jsem předčítala jednotlivé pojmy a žáci společně odpovídali, během toho se autorka pohybovala po třídě, a žáků s horší zrakovou percepcí dopomáhala vyhledat správné políčko k vybarvení.

Druhé cvičení se setkalo s úspěchem, kdy jsme diskutovali o nejrůznějších zvířatech a do které skupiny patří, aby si každý mohl nakreslit to, které je jemu blízké. Pro žáky ovšem shledávám špatné grafické vyhotovení, kde by byly vhodnější dvě pole s jednotlivými zadáními.

Třetí cvičení, kde žáci měli odpovídat na jednoduché otázky bylo velice obtížné. Především v přechodové části na druhou stranu pracovního listu, žáci ztráceli orientaci v místě. Na otázky jsme odpovídali společně. V předčítání otázek se žáci střídali. Pro část třídy byly odpovědi předepisovány na tabuli. U otázek, kde znělo zadání uveď 5 rostlin, žáci zapsali tři. Otázka: Napiš 5 rostlin, které se dají jíst. Je špatně formulovaná a muselo dojít k velkému dovysvětlení, kde nám velice pomohly sazenice ve třídě.

Čtvrté, a tedy poslední cvičení bylo opět graficky špatně zpracované. Žáci znali všechny květiny na obrázcích ale pro vepsání, to pro ně bylo nepřehledné. Opět bychom příště přistoupili k jednotlivým okýnkům, nebo většímu formátu.

Tento pracovní list si i přes drobné nedostatky dovoluujeme shledávat jako povedený. Rozhodně bych vyzdvihla časový plán, který vskutku vyšel a celý list jsme měli hotový asi dvě minuty před zvoněním.

8.2 Pracovní list Ochrana životního prostředí

Obrázek číslo 3 – Ochrana životního prostředí – třídění odpadu

Jméno: Datum: Jméno: Datum:

Ochrana životního prostředí- třídění odpadu

Správně prosím zakroužkuji, podle barvy popelnice, do níž patří:
(žlutá, modrá, zelená, červená, hnědá, černá)

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou.

Napiš 4 příklady ke každému druhu materiálu prosím:

PLAST KARTAČE PASTA KELÍMEK KRABÍČKA MILK
 PAPIR KRABICE SEŠITY KALENDAŽ SLOŽKA
 SKLO PIVO OKNO ŽÁROVKY POHAREK
 KOV KLEŠTĚ ŘEBÍK SVERAK PILA LEŠENY
 ŠROUBEK ZABRDLY

Pod každou popelnicí napiš k čemu slouží prosím:

Zdroje: iStock. (n.d.-a). iStock. <https://www.istockphoto.com/cs/vektor/nastavit-slozeni-ruzne-odpady-odpad-neni-triden-izolovany-na-bilem-pozadi-ekologie-gm1266720515-371415119>.
 Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola Jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.-a

Obrázek číslo 4 - Ochrana životního prostředí – třídění odpadu 2

Jméno: Datum: Jméno: Datum:

Ochrana životního prostředí- třídění odpadu

Správně prosím zakroužkuji, podle barvy popelnice, do níž patří:
(žlutá, modrá, zelená, červená, hnědá, černá)

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou.

Napiš 4 příklady ke každému druhu materiálu prosím:

PLAST KARTACEK KELMEK
 PAPIR ELASKA KOETNIC
 SKLO KARTON NOCINI
 KOV SEŠIT KNIHA
 PIVO OKNO ŽÁROVKY
 POHAREK

Pod každou popelnicí napiš k čemu slouží prosím:

HREBÍK SVERAK TERMOSKA PILA

Zdroje: iStock. (n.d.-a). iStock. <https://www.istockphoto.com/cs/vektor/nastavit-slozeni-ruzne-odpady-odpad-neni-triden-izolovany-na-bilem-pozadi-ekologie-gm1266720515-371415119>.
 Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola Jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.-a

Pracovní list, který nesl velký úspěch. Žáci měli značný přehled o daném tématu. Rychle se pustili do debaty, jak musí třídit odpad ve škole v domově.

První cvičení shledáváme jako povedené, vzhledem k obsahu. Jen pro žáky s horší jemnou motorikou, byly obrázky příliš u sebe. Dokážeme si představit nemít to na papíře nýbrž jako kartičky, které budou žáci dávat na jednotlivé hromádky. Některé nejednoznačné předměty, by ovšem bylo na místě zvážit.

Druhé cvičení pracovního listu bylo velice vydařené. Jediným mírným nedostatkem shledáváme pro některé žáky nedostatečný prostor ke psaní.

Třetí cvičení pracovního listu bylo hodně propojené s cvičeními předchozími, proto si dokážu představit, že bude na prvním místě, už z důvodu barevné pestrosti, která žákům narušovala pozornost. V zadání bychom doplnili úkol: dokresli popelnici, která ti chybí. Žáci věděli co, do které popelnice patří ale bylo pro ně obtížné pochopit slovo nadřazené.

8.3 Pracovní list Moje rodina

Obrázek číslo 5 – Moje Rodina

Jméno: _____ Datum: _____

Moje Rodina

Vyplň prosím:

Moje křestní jméno je Blenny

Moje příjmení je: Bosdan

Moje matka se celým jménem jmenuje: ANNA

Můj otec se celým jménem jmenuje: BLANNY

Dopln podle pravdy prosím:

Mám 2 Bratry. Jmenují se: MILA BOGDAN

Nejstarší má _____ let.

Mám _____ sestru. Jmenují se: JANA ŽIROVÁ

Nejstarší má _____ let.

Prosím vyplň podle čísel:

1.	S	E	S	T	R	A	
2.	B	A	B	I	C	K	A
3.	S	T	R	Ý	C		
4.	T	C	H	Ý	N	Ě	
5.	D	Ě	D	E	Č	E	K
6.	T	E	T	A			
7.	S	E	S	T	R	A	
8.	T	C	H	A	N		

1. Můj sourozenec mi žákého pohlaví

2. Máminka mojí mány pro mě.

Jméno: _____ Datum: _____

3. Bratr mého otce pro mě.

4. Moje babička (mám i mám) pro mého tatínka.

5. Tátine k mému táty pro mě.

6. Sestru mého otce pro mě.

7. Můj seurozenec žen ikého i ohlaví pro mě

8. Můj d děček (táta n árny) pro mého tatínka.

Zkus pojmeno vat člen y rodí ry a n a i š to p od noh y prosí n (rodí ný vz: ah a jn éno):

S S T D B M D D

Skvělá práce! Pokud budeš opravovat, prosím ji roubavou.

Zdroje: (Velká šastná rodina, 'řichni členov i rodin', stojí v idle se ie. - Fototapeť r - myš view, n.d.), (U šební c okumety stu lijního i boru 73-62-C 001 Pr yklická škola j: dnolet í k 1.9. 2005, MŠMT ČR, n.d. a)

Obrázek číslo 6 - Moje Rodina 2

Obrázek číslo 7 - Moje Rodina 3

Jméno: _____ Datum: _____

Moje Rodina

Vypíň prosím:

Moje křestní jméno je Aleš

Moje příjmení je: Šolc

Moje matka se celým měním jmenem: miloslava

Můj otec se celým jménem jmenuje: Aleš

Doplň podle pravdy i rosím:

Mám 1 Bratry/ Jmenují se: Michal

Nejstarší má _____ let.

Mám 1 sestru/ Jmenují se: Milka

Nejstarší má _____ let.

Prosím vypíň podle čísel:

1.	E	A	M	A
2.	L	A	M	C
3.	A	M	Y	A
4.	C	H	A	A
5.	D	E	E	A
6.	A	E	A	A
7.	A	S	A	A
8.	A	A	A	A

1. Můj sourozenec má žského pohlaví.

2. Maminka mojí mány pro mě.

Jméno: _____ Datum: _____

3. Bratr něho o ce pro mě.

4. Moje babička: (mám i mám) pro m ého ta nka.

5. Tátine k méhc: táty pro mě.

6. Sestr: mého otce pro mě.

7. Můj se ufozcer ec žen ského i ohlaví pro mě.

8. Můj d idček (táta m ány) p o méh o tátínk a.

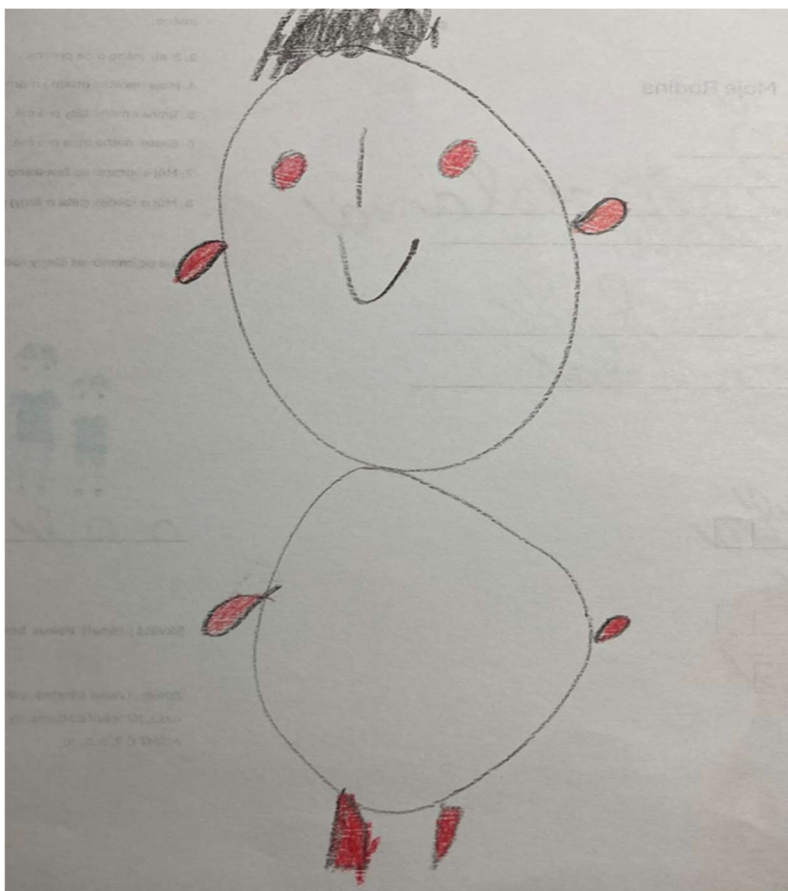
Zkus po meno vat čte i y rodli y a na iš to p od noh y prosí n (rod níny vz ah a jn ého):

o o l u n d e b m o c

Skvělá práce! Pékaz budeš opravovat, pi osím ji rou ba vcu.

Zdroje: (Velká šťastná odina. všichni členov i rodin: stojí v r dta se ie. - Fotopapet i - mytí view, n.d.), (U šební c okume sty stui jinho i boru 73-62-C 001 Pr íkrčká škola j dítolet í k 1.9.2005, MŠMT Č R, n.d. a)

Obrázek číslo 8 - Moje Rodina 4

Pracovní listy ověřované ve třetí vyučovací hodině se týkaly tématu moje rodina. Jednalo se o nejproblematictější celek. Při ověřování tohoto celku jsme narazili na limity spojené s věkem žáků. Který byl značně vyšší. Více jak polovina z žáků prošla ústavní výchovou a své rodiče ani nepoznali.

Vzhledem k výše zmíněnému bylo první cvičení s otázkami velice komplikované. První 2 otázky, které se týkaly jedna jména křestního a druhá příjmení se zdály nad očekávání složité. Jelikož žáci nepoužívají tvary jméno křestní a příjmení ale pro křestní jméno a příjmení jednoduchý název, a to celé jméno. Proto pro ně bylo těžké správně na první dvě otázky odpovědět. Druhé dvě otázky týkající se jme matky a otce byly nepovedené vzhledem ke skupině, jak jsme již uvedli výše.

Druhé cvičení Doplň podle pravdy. Mělo podobný problém jako s rodiči ale ne v tak značné míře. Zde bychom jako největší limit viděli limity žáků, kde jsou otázky příliš profilovány přímo na jedince a s počtem devíti žáků ve třídě, trvalo tohle cvičení příliš dlouho, proto si ho mnozí z žáků zodpověděli pouze ústně.

Obrázek číslo 10 – Čas 2

Jméno: _____ Datum: _____

Čas

Správě dokresli ručičky hodin přesím:

10:30 11:15 14:15

17:20 21:15 23:30

Napiš 3 znaky ke každému ročnímu období přesím:

JARO: JARO MYŠKY
 LÉTO: MILADATA
 PODZ: SAZENICE ORE
 ZIMA: LETO BAZEN

Prosím vybarvi jednotlivé měsíce podle ročního období:
 (modře zima, zeleně jaro, červeně podzim, žlutě léto)

srpen	leden	září
prosinec	květen	srpen
únor	červenec	únor
říjen	duben	listopad

Napiš prosím dny v týdnu, jak jdou po sobě a barevně odliš den, který je dnes:

1. PONDĚLÍ	5. PÁTEK
2. ÚTERY	6. SOBOTA
3. STŘEDA	7. NEDĚLE
4. ČTVRTEK	

Odpověz prosím na otázky:

Kolik je dnů v týdnu: 7
 Kolik je měsíců v roce: 12
 Kolik má den hodin: —
 Kolik týdnů má rok: 52

SKVĚLÁ PRÁCE!!! Pokud budeš opravovat, píš osm jinou barvou.

Zdroje: iStock (n.d.), iStock, <https://www.iStockphoto.com/ru/ru>, <https://www.iStockphoto.com/ru/ru>, gm172, 98411-20108703, Učební dokumenty studijního okruhu 78-62-C/001 Právnícká škola jednoletá k 1.8.2005, MŠMT ČR, d.-a

BRZE
 ZIMA SNÍH
 VANOCE
 ZAHRADY
 LISI JABLKA
 OKLO
 DOO LE NAPRA ZONIMY

Poslední hodinu jsme se věnovali času. V prvním cvičení, kde měli žáci za úkol zakreslit ručičky do hodin, jsme narazili na generační rozdíl, starší polovina třídy excelovala, za to ta mladší se vůbec neorientovala.

Druhé cvičení, v němž měli žáci dopisovat 3 znaky ke každému ročnímu období bylo průměrné. Žáky bavilo na toto téma vykládat, nikoli to poslední hodinu zapisovat. Pro některé jsme znaky psali na tabuli, jiní zvládli sami. Graficky sledujeme linku pro psaní krátkou.

Třetí cvičení se setkalo s úspěchem. Rozhodně ho považujeme za vhodně vložené vzhledem k polovině hodiny, kdy žáci začínali být nepozorní a ztráceli motivaci, tak je to vrátilo zpátky k myšlenkám o čase. Nahlas jsme si společně vyjmenovávali, které měsíce patří do kterého období. Všem to šlo poměrně bez větších obtíží. U některých žáků bylo potřeba dopomoci s orientací v tabulce.

Čtvrté cvičení bylo jediným cvičením, které většina žáků dokázala vyplnit samo a bez dopomoci. U některých byla nutnost předepsat na tabuli. Mechanicky dokázali dny vyjmenovat, ale ne napsat.

Poslední páté cvičení bylo pojaté formou ankety. Rozhodně bychom doplnili otázku, kolik dnů má rok.

9. Limity práce

Mezi limity praktické práce řadíme především limity, které provázely ověřování pracovních listů v praxi.

Praktické ověřování vytvořených materiálů se v praxi může vždy setkat s nějakými limity, a to na straně ověřovatele, autora materiálu, ale i žáků u nichž ověřování probíhá. Při ověřování jsme se setkali s řadou limitů. Největším limitem byly grafické limity v pracovních listech, které měly být tištěny ve formátu A4, pro lepší přehlednost.

Dalšími limity, které provázely ověřování, bylo psaní a čtení žáků. Tento limit, pokud by byl předvídan dopředu, by se dal snadno modifikovat, mít s sebou materiál i v elektronické verzi a vepisovat pomocí počítače a dataprojektoru přímo do pracovního listu.

10. Shrnutí a diskuze

Cílem naší práce bylo vytvořit pracovní listy do výuky společenskovedního základu na praktické škole jednoleté. Pracovní listy byly vytvořeny autorkou za pomoci programu Microsoft Word a Microsoft excel. V pracovních listech je použito mnoho obrázků, u nichž jsou řádně uvedeny zdroje v metodických pokynech k listům i listech samotných. Duplicitně, z důvodu použití pracovních listů bez metodického listu.

Po zdárném vytvoření pracovních listů se ověřovaly ve třídě praktické školy jednoleté. Ověřování se účastnili všichni přítomní žáci. Vzhledem k tomu, že ověřování probíhalo v rámci jednoho dne si žáci mohli odhlasovat pořadí ověřovaných pracovních listů, které se zdálo být funkční.

U většiny pracovních listů docházelo k opakovaným problémům, které se dají čekat i u pracovních listů, které nebyly ověřeny. Mezi tyto problémy řadíme: špatný tiskový formát, nedostatečný prostor pro vpisování a elektronickou nepřípravenost. Tyto problémy ovšem neshledáváme jako závažné, jelikož se jim dá velice snadno předejít, bez nutnosti větších úprav v materiálu.

Při tvorbě této diplomové práce jsme si potvrdili, že toto téma je velmi praktické a relevantní. I když už existuje mnoho prací zaměřených na tvorbu didaktického materiálu pro různé skupiny žáků, včetně těch se speciálními vzdělávacími potřebami, věřím, že další příspěvky v této oblasti jsou stále velmi užitečné. Během své práce jsem prošla několika různými studií, které mi poskytly inspiraci. Tyto práce byly publikovány mezi lety 2015 a 2024 a zaměřovaly se na tvorbu didaktického materiálu pro základní školy, speciální školy, praktické školy a střední školy. Níže uvádíme práce, které mi sloužily jako podnět k tvoření.

- Skalníková, L.; \textit{Pracovní listy jako učební pomůcka pro rozvoj osobnostních a sociálních dovedností žáka v hodinách občanské výchovy}. Online. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. 2015. Dostupné z: <https://theses.cz/id/alvrl6/>.
- Dolníček, L.; *Pracovní listy ve výuce odborných předmětů na střední škole*. Online. Diplomová práce. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta. 2021. Dostupné z: <https://theses.cz/id/cfteab/>.
- Lišková, V.; *Modifikace a tvorba pracovních listů ve výuce předmětu základy společenských věd na praktických školách*. Online. Diplomová práce. Olomouc:

Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta. 2024. Dostupné z: <https://theses.cz/id/vtsrj5/>.

- Tučková, D.; *Pracovní listy a pomůcky pro výuku českého jazyka u žáků s poruchou autistického spektra*. Online. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta. 2022. Dostupné z: <https://theses.cz/id/iypm9/>.

Cíle práce hodnotíme jako naplněné, vzhledem ke skutečnosti vytvoření a částečného ověření pracovních listů na praktické škole jednoleté.

Při ověřování došlo k ověření u celé třídy, jakožto celku, což vnímáme jako velice kladné i pro účely učitele, který si může porovnat vypracování listů jednotlivými žáky ve třídě.

Během práce jsme došli k problematice tématu rodiny, které je velice subjektivní a u každého žáka rozdílné. Problematiku autorka shledává také v otázkách důvěrnosti a citlivosti informací, které nemusí být pro všechny žáky příjemné.

U některých prací, zabývajících se taktéž tvorbou didaktického materiálu, je pro tvorbu pracovních listů použit program Canva, který je po seznámení s ním pro tvorbu jednodušší a vytvořené pracovní listy jsou značně přehlednější.

Taktéž některé práce používají jejich dřívější bakalářské práce jako předvýzkum, nebo samotný předvýzkum aplikují, výhodou je snížení možných limitů práce.

ZÁVĚR

Práce si v teoretické části kladla za cíl představení praktické školy jednoleté, jejich žáků a tematického celku společenskovední základ. V části praktické vytvoření pracovních listů a k nim metodických listů, taktéž do tematického celku společenskovedního základu. Oba tyto cíle shledáváme naplněnými.

V teoretické části jsme se věnovali mentálnímu postižení a specifiku, které žákům přináší. Nezapomínáme na právní zakotvení a legislativní vymezení praktické školy jednoleté a strukturu jejího rámcového vzdělávacího programu.

V části praktické jsme se věnovali vytvoření pracovních listů a k nim příslušným listům metodickým, z nichž jsme část ověřili v jedné třídě praktické školy jednoleté. Ověření nám zajistilo zpětnou vazbu, která se pro nás stala nejcennější.

Pracovní listy, byly vytvářeny za účelem tvory materiálu do výuky společenskovedního základu na praktické škole jednoleté, pro usnadnění příprav do výuky. Pracovní listy jsou zaměřeny na tematické celky společenskovedního základu dle rámcového vzdělávacího programu pro obor praktická škola jednoletá.

Ověřování pracovních listů proběhlo během jednoho dne, kdy byly ověřovány čtyři pracovní listy na tematické celky, které byly vybrány v kooperaci s třídní učitelkou. Ověřování pracovních listů proběhlo s kladným výsledkem, jelikož nám zajistilo zpětnou vazbu, která poukázala na funkčnost ověřeného materiálu. Po ověření a shledání nedostatků nedošlo ale k úpravě pracovních listů z časových důvodů a vhodnější úpravy dle specifík dané třídy.

Pracovní listy jsou už předány k dispozici třídní učitelce, ve škole, na níž byly pracovní listy ověřovány. Dále budou k dispozici jako přílohy, této diplomové práce, která je volně dostupnou na internetu. Vytvořený materiál je použitelný v dané podobě pro třídy praktických škol jednoletých, které jej buď mohou použít v originální verzi, nebo si je upravit podle rozdílů jednotlivých žáků.

Na práci je možno navázat rozpracováním pracovních a metodických listů, nebo jejich úpravou. Možnou by byla i tvorba didaktických materiálů k daným pracovním listům, ve formě kartiček s jednotlivými obrázky. Práce by šla rozvést i dalším výzkumem, který by mohl být zaměřen na specifika žáků s kombinovaným postižením, či poruchou autistického spektra...

I když materiál shledává drobné limity, je vytvořen nástroj, který je v běžné praxi použitelný. Pokud by bylo třeba je možno zahrnout drobné úpravy, přímo pro specifickou třídu.

Seznam použitých zkratk

Atd. – a tak dále

Tzn. – to znamená

Č. – číslo

Pozn. – poznámka

Seznam použitých příloh

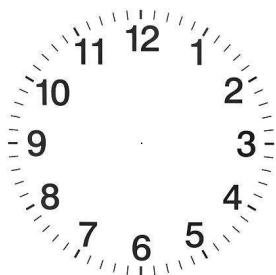
- Příloha č.1 – Čas
- Příloha č.2 – Moje rodina 2-4
- Příloha č.3 – Ochrana životního prostředí – třídění odpadu
- Příloha č.4 – Zvířata a rostliny
- Příloha č.5 – Moje Rodina
- Příloha č.6 – Naše vlast
- Příloha č.7 – Moje bydliště
- Příloha č.8 - Živá a neživá přírod

Přílohy

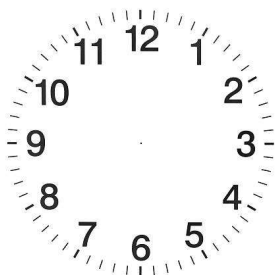
Příloha č.1 - Čas

Čas

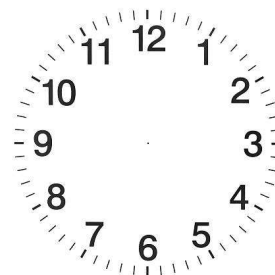
Správně dokresli ručičky hodin prosím:

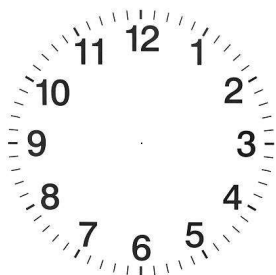
10:30

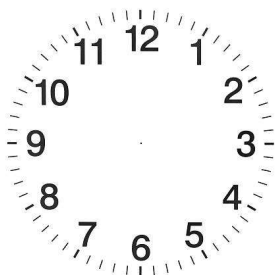
11:00

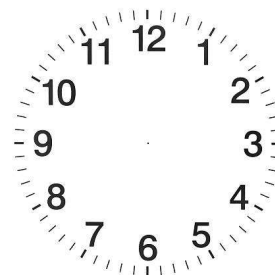
14:15

17:20

21:45

23:50

Napiš 3 znaky ke každému ročnímu období prosím:

JARO _____

LÉTO _____

PODZIM

ZIMA _____

Prosím vybarvi jednotlivé měsíce podle ročního období:

(modře zima, zeleně jaro, červeně podzim, žlutě léto)

červen	leden	září
prosinec	květen	srpen
říjen	červenec	únor
březen	duben	listopad

Napiš prosím dny v týdnu, jak jdou po sobě a barevně odliš den který je dnes:

1.	5.
2.	6.
3.	7.
4.	

Odpověz prosím na otázky:

Kolik je dnů v týdnu: _____

Kolik je měsíců v roce: _____

Kolik má den hodin: _____

Kolik týdnů má rok: _____

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou.

Zdroje: *iStock*. (n.d.). iStock. <https://www.istockphoto.com/th/รูปถ่าย/นาฬิกาเปลา่-gm175598411-20108703>, *Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005*, MŠMT ČR, n.d.-a

Příloha č.2 – Moje rodina 2-4

Moje Rodina 2

Označ smajlíkem prosím zdali je jednání dobré 😊 nebo špatné ☹️:

Když vejdu do místnosti pozdravím.

Pokud mi někdo podává ruku, odplivnu si.

Při jídle mám na hlavě pokrývku hlavy.

Pokud něco chci použiji slovíčko prosím.

Pokud něco dostanu poděkuji.

Starší lidi v dopravním prostředku nepouštím sednout.

Jídlo jím vždy přímo rukama.

Na toaletě po sobě nesplachuji.

Před vstupem do místnosti, zaklepu.

Při jídle s ostatními vždy popřeji dobrou chuť.

Na řádek prosím vypiš alespoň 5 pozdravů, které znáš.

Diskuze o tom co je správné a nesprávné chování. Ve dvojici.

...

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou

Pod každou popelnicí napiš k čemu slouží prosím:

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou.

Zdroje: *iStock*. (n.d.-a). *iStock*. <https://www.istockphoto.com/cs/vektor/nastavit-složení-různé-odpadky-odpad-není-tříděn-izolovaný-na-bílém-pozadí-ekologie-gm1266720515-371415119>, *Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.-a*

Příloha č.4 – Zvířata a rostliny

Zvířata a rostliny

Vymaluj prosím:

(žlutě domácí, modře volně žijící)

srna	pes	moucha
husa	jelen	koza
kočka	morče	netopýr
labuť	mravenec	kráva

Namaluj jedno zvíře domácí a jedno volně žijící prosím:

Prosím odpověz na otázky:

Máš doma květinu?

Jak se o ni staráš?

Co k životu potřebuje?

Mohou být nějaké květiny jedovaté?

Napiš alespoň 5 rostlin, které znáš:

Napiš 5 rostlin, které se dají jíst:

K čemu slouží hospodářská zvířata?

Zkus napsat název květiny pod ni prosím:

-

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou.

Zdroje: *Jarní květiny - Naučná bojovka pro děti* | *UnoDuo.cz.* (n.d.).

unoduo.cz. <https://www.unoduo.cz/skolak/bojovka-jarni-kvetiny/>, *Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR.* (n.d.-a). MŠMT

ČR. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/ucebni-dokumenty-studijniho-oboru-78-62-c-001-prakticka-skola-jednoleta-k-1-9-2005>

Příloha č.5 – Moje Rodina

Moje Rodina

Vyplň prosím:

Moje křestní jméno je: _____

Moje přímení je: _____

Moje matka se celým jménem jmenuje: _____

Můj otec se celým jménem jmenuje: _____

Doplň podle pravdy prosím:

Mám _____ Bratra/y. Jmenují

se: _____ . Nejstarší má _____ let.

Mám _____ sestru/y. Jmenují

se: _____ . Nejstarší má _____ let.

Prosím vyplň podle čísel:

1.		R					
2.					Č		
3.				Ý			
4.		CH					
5.	D						
6.		E					
7.			S				
8.			Á				

1. Můj sourozenec mužského pohlaví.

2. Maminka mojí mámy pro mě.

3. Bratr mého otce pro mě.

4. Moje babička (máma mámy) pro mého tatínka.
5. Tatínek mého táty pro mě.
6. Sestra mého otce pro mě.
7. Můj sourozenec ženského pohlaví pro mě.
8. Můj dědeček (táta mámy) pro mého tatínka.

Zkus pojmenovat členy rodiny a napiš to pod nohy prosím (rodinný vztah a jméno):

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou.

Zdroje: *(Velká šťastná rodina. všichni členové rodiny stojí vedle sebe. - Fototapety - myloview, n.d.), (Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR, n.d.-a)*

Příloha č.6 – Naše vlast

Naše vlast

Doplň prosím správně text:

Československá republika vznikla v roce 1918. Jejím prezidentem byl Tomáš Garrigue
_____. Přezdívá se mu tatíček národa. V letech 1939 - 1945 byla 2. světová válka a naše
vlast byla okupovaná nacistickým Německem. Vůdcem nacistického Německa byl Adolf
_____. Po válce v roce 1948 nastoupily v Československu k moci
strana _____. Kdy naše zem nebyla demokratická. V roce 1989 se
odehrála _____ revoluce. A stali jsme se svobodnou zemí. V roce 1993 se od
nás oddělila _____ republika. A vznikla samostatná _____
republika.

Přiřaď prosím názvy ke státním symbolům, každý jinou barvičkou.

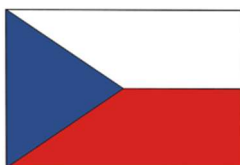
Státní barvy

Státní pečeť

Velký státní znak

Státní hymna

Malý státní znak

Státní vlajka

Vlajka prezidenta republiky

**Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím
jinou barvou.**

KDE DOMOV MŮJ

(Fr. Škroup - J.K.Tyl)

Andante con moto, 3/4

Anotace: autor Fr. Škroup, užitá se Vítězka ministrův školitel a národní umělec, rok 1879, Praha, opus č. 1018 a 1019.

Zdroje:

Státní symboly České republiky - Ministerstvo vnitra České republiky. (n.d.). Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky. <https://www.mvcr.cz/clanek/statni-symboly-ceske-republiky.aspx>

Hymna České republiky «*Vlast.cz.* (n.d.). Vítejte! « *Vlast.cz.* <https://vlast.cz/hymna-ceske-republiky/>

Příspěvatelé projektů Wikimedia. (2007, July 28). *Trikolóra – Wikipedie.* Wikipedie, otevřená encyklopedie. <https://cs.wikipedia.org/wiki/Trikolóra>

Příloha č.7 – Moje bydliště

Moje bydliště

Vyplň prosím:

Adresa mého bydliště je: Ulice: _____

Číslo popisné: _____

Město: _____

PSČ:

--	--	--	--	--	--

Popiš prosím svoji cestu do školy spolužákovi, co vše po cestě potkávaš.

Poznáš důležitá místa v našem městě? Napiš prosím pod ně na linku, která to jsou nebo jak se jim říká.

Kterou dopravu můžeš v našem městě využít? Správnou možnost zakroužkuj a popiš kde ji

najít.

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou.

Zdroje: Janků, M. (2017b, September 23). Střední škola, Základní škola, Mateřská škola a Dětský domov Zábřeh - Informace. Střední škola, Základní škola, Mateřská škola a Dětský domov Zábřeh - Aktuality. <https://www.zsadd-zabreh.cz/index.php/stredni-skola>

Oborník - Zábřeh (rybník). (n.d.). Krásné Česko - turistický průvodce s rozsáhlou databází ubytování, restaurací, památek a sportovišť.

https://www.krasnecesko.cz/pamatka_cr.php?id=596&id1=37699&odkaz=cccccc&okruh=10&pismo=e6d3a6&pozadi=302018&nadpis=ede4ce&okno=pamatky

Zábřeh – kamenná kašna na... - Kašna | Turistika.cz. (n.d.). Pro větší zážitek z cest a výletů | Turistika.cz. <https://www.turistika.cz/mista/zabreh-kamenna-kasna-na-masarykove-namesti/detail>

kulturní dům - Památkový Katalog. (n.d.). Památkový Katalog. <https://pamatkovykatalog.cz/kulturni-dum-20609007>

Dopravní prostředky | Město Jablonec nad Jizerou | (n.d.). msjazlovicka.cz.
<https://www.msjazlovicka.cz/dopravni-prostredky-s84CZ>

Příloha č.8 – Živá a neživá přírod

Živá a neživá příroda

Zakroužkuj správnou barvou. ŽIVÁ příroda = zelená, NEŽIVÁ = hnědá

Prosím odpověz na otázky:

K čemu slouží vzduch?

K čemu je voda?

Je vzduch a voda pro nás důležitý?

Skvělá práce!!! Pokud budeš opravovat, prosím jinou barvou

Zdroje:

Živá a neživá příroda (test / pracovní list). (n.d.). Úkolníček. <https://ukolnicek.cz/ziva-a-neziva-priroda-test-pracovni-list/>

Materiály pro volnou práci. (n.d.). otevrene-vyucovani. <https://www.otevrene-vyucovani.cz/materialy/materialy-uvod.htm>

Logopedie Activities for Kids. (n.d.). Pinterest. <https://cz.pinterest.com/pin/410953534765469406/>

trenovanie otázky Kto je to? Čo je to?, plus pochopenie rozdielu medzi živými a neživými, prípadne môžete začleňovať obrázky do skupín - osoby, zvieratá, veci (predmety) a rastlinky. Dieťa by malo odpovedať celou vetou. (n.d.). Modrý koník - Sprievodca tehotenstvom a materstvom. <https://www.modrykonik.sk/blog/zanka29/album/ked-sa-detickam-nechce-rozpravat-0ce9q0/34216535/>

Zdroje

27/2016 Sb. Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. (n.d.). Zákony pro lidi. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-27>

561/2004 Sb. Školský zákon. (n.d.). Zákony pro lidi. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

AutismPort. (n.d.). AutismPort. <https://autismport.cz/o-autistickejspektru/detail/porucha-autistickeho-spektra-dle-mezinarodni-klasifikace-nemoci-mkn-11>

Baslerová, P.; Michalík, J.; Felcmanová, L.; a kol., (2020). Katalog podpůrných opatření pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání: obecná část. 2., přepracované a rozšířené vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Bendová, P.; Zíkl, P., (2011). Dítě s mentálním postižením ve škole. Praha: Grada.

Dolníček, L.; Pracovní listy ve výuce odborných předmětů na střední škole. Online. Diplomová práce. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta. 2021. Dostupné z: <https://theses.cz/id/cfteab/>.

Hendl, J., (2016). Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál.

Janků, M. (2017, September 23). Střední škola, Základní škola, Mateřská škola a Dětský domov Zábřeh - Informace. Střední škola, Základní škola, Mateřská škola a Dětský domov Zábřeh - Aktuality. <https://www.zsadd-zabreh.cz/index.php/stredni-skola>

Kozáková, Z.; Pastieriková, L.; Krejčířová, O., (2013). Výchova a vzdělávání osob s mentálním postižením. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Křováčková, B.; Skutil, M.; Košek Bartošová, I., (2014). Pedagogický a psychologický slovník. Gaudeamus.

Lišková, V.; Modifikace a tvorba pracovních listů ve výuce předmětu základy společenských věd na praktických školách. Online. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta. 2024. Dostupné z: <https://theses.cz/id/vtsrj5/>.

Michalík, J.; Voženílek, V.; a kol., (2022). Atlas vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v České republice. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. Edice MAPS Num. 24.

MKN-10 klasifikace. (n.d.). mkn10.cz. <https://mkn10.uzis.cz/prohlizec/F70-F79>

MKN-11 pro statistiky úmrtnosti a nemocnosti. (n.d.). ICD-11. <https://icd.who.int/browse/2024-01/mms/cs#334423054>

Obor vzdělání Praktická škola jednoletá 78-62-C/01 | Infoabsolvent.cz. (n.d.). Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce | Infoabsolvent.cz. <https://www.infoabsolvent.cz/Obory/KartaOboru/7862C01>

Obst, O., (2017). Obecná didaktika. 2. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Petty, G. (2013). Moderní vyučování. 6. rozšířené a přepracované vydání, Praha : Portál

Piepeková, J., (2010). Kapitoly ze speciální pedagogiky. Brno: Paido

Příprava pracovního listu. (n.d.). Inkluzivní škola. <https://inkluzivniskola.cz/cdj-priprava-pracovniho-listu>

Rámcový vzdělávací program. (n.d.). edu.cz - Jednotný metodický portál MŠMT. https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2020/08/RVP_-PRS_-I.pdf

Skácelová, J.; Mrázová L., (2012). Výchova k občanství. 3. vyd. Duhová řada. Brno: Nová škola.

Skalníková, L., (2015), Diplomová práce- Pracovní listy jako učební pomůcka pro rozvoj osobnostních a sociálních dovedností žáka v hodinách občanské výchovy, Masarykova univerzita.

Skalníková, L.; \textit{Pracovní listy jako učební pomůcka pro rozvoj osobnostních a sociálních dovedností žáka v hodinách občanské výchovy}. Online. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta. 2015. Dostupné z: <https://theses.cz/id/alvrl6/>.

Tučková, D.; Pracovní listy a pomůcky pro výuku českého jazyka u žáků s poruchou autistického spektra. Online. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta. 2022. Dostupné z: <https://theses.cz/id/iyapm9/>.

Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT ČR. (n.d.). MŠMT ČR. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/ucebni-dokumenty-studijniho-oboru-78-62-c-001-prakticka-skola-jednoleta-k-1-9-2005>

Valenta, M. (2013). Psychopedie: Teoretické základy a metodika. Parta.

Valenta, M.; Michalík, J.; Lečbych, M., (2018), Mentální postižení. 2., přepracované a aktualizované vydání. Grada.

Valenta, M.; Petráš, P. (2012). Metodika práce se žákem s mentálním postižením. Univerzita Palackého v Olomouci.

Valenta, M.; Petráš, P., (2012), Metodika práce se žákem s mentálním postižením. Univerzita Palackého v Olomouci.

Valenta, M.; Svoboda, P., (2013), Speciálněpedagogická diagnostika. Univerzita Palackého v Olomouci.

Web Interface for Education of Mentally Disabled Persons for Work in Horticulture | Agris on-line Papers in Economics and Informatics. (n.d.). Agris on-line Papers in Economics and Informatics. <https://online.agris.cz/archive/2015/01/02>

Zelinková, O., (2011), Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program: [nástroje pro prevenci, nápravu a integraci]. Vyd. 3., Portál

Zdroje obrázků

Učební dokumenty studijního oboru 78-62-C/001 Praktická škola jednoletá k 1.9.2005, MŠMT
ČR. (n.d.). MŠMT ČR. <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/ucebni-dokumenty-studijniho-oboru-78-62-c-001-prakticka-skola-jednoleta-k-1-9-2005>

Anotace

Jméno a příjmení:	Alice Skoumalová
Katedra:	Ústav speciálněpedagogických studií Univerzity Palackého v Olomouci
Vedoucí práce:	PhDr. Lucia Pastieriková Ph.D.
Rok obhajoby:	2024

Název práce:	Tvorba pracovních listů do občanské výchovy pro žáky praktické školy
Název v angličtině:	Creation of worksheets for civic education for practical school pupils
Zvolený typ práce:	Aplikační
Anotace práce:	Tato práce se zabývá tvorbou pracovních listů do tematického celku společenskovedního základu na praktické škole jednoleté. Cílem diplomové práce bylo objasnit postavení praktické školy, jejího rámcového vzdělávacího programu a jejích žáků. Cílem v praktické části bylo vytvoření pracovních listů. Po vytvoření pracovních listů došlo k následnému ověření čtyř listů ve třídě praktické školy.
Klíčová slova:	Praktická škola, mentální postižení, společenskovední základ, pracovní list
Anotace v angličtině:	This thesis deals with the creation of worksheets for the thematic unit of the social science foundation at a one-year practical school. The aim of the thesis was to clarify the position of the practical school, its framework educational program and its pupils. The goal in the practical part was to create worksheets. After creating the worksheets, four worksheets were subsequently verified in the classroom of the practical school.
Klíčová slova v angličtině:	Practical school, intellectual disability, social science foundation, worksheet

Přílohy vázané v práci:	<ul style="list-style-type: none"> • Příloha č.1 – Čas • Příloha č.2 – Moje rodina 2-4 • Příloha č.3 – Ochrana životního prostředí – třídění odpadu • Příloha č.4 – Zvířata a rostliny • Příloha č.5 – Moje Rodina • Příloha č.6 – Naše vlast • Příloha č.7 – Moje bydliště • Příloha č.8 - Živá a neživá přírod
Rozsah práce:	92 stran
Jazyk práce:	Český jazyk